

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Fakulta ekonomická
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Bakalářská práce

Brownfields v jednotlivých krajích ČR

Vypracovala: Maršíčková Kamila
Vedoucí práce: Mgr. Adéla Mezerová

České Budějovice 2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kamila MARŠÍČKOVÁ**
Osobní číslo: **E11512**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Strukturální politika EU pro veřejnou správu**
Název tématu: **Brownfields v jednotlivých krajích ČR**
Zadávací katedra: **Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem práce je analyzovat brownfields v jednotlivých krajích ČR. Zaměřit se na základní rozdělení brownfields z hlediska původu vzniku (zemědělské, průmyslové,?) a zanalyzovat jejich četnost výskytu v jednotlivých krajích ČR a zhodnotit jejich možný dopad na socio-ekonomickou situaci v kraji.

Metodický postup:

1. Literární rešerše z dostupné literatury (úvod do problematiky brownfields se zaměřením na ČR, vymezení základních pojmů)
2. Charakteristika zájmových území - stručná charakteristika jednotlivých krajů a jednotlivých brownfields zde se nacházejících, zhodnocení jejich dopadu)
3. Analýza získaných údajů - vyhodnocení získaných údajů a informací
4. Vlastní návrhy a doporučení
5. Závěr.(zhodnocení zkoumané problematiky)

Rámcová osnova:

1. Úvod
2. Literární rešerše.
3. Analýza a syntéza poznatků z vlastního zkoumání.
4. Vlastní návrhy.
5. Závěr.
6. Summary
7. Seznam literatury.
8. Přílohy.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 40-50 stran, dle možností
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

1. ADAMS, David a Craig WATKINS. *Greenfields, Brownfields Housing Development*. Londýn: Blackwell Publishing, 2002. ISBN 0-632-06387-4.
2. GREMLICA, T., R. ŠTÍPKOVÁ, J. NOVÁK. *Revitalizace "brownfields" v obcích ČR. Metodika monitorování a nové využívání ploch a objektů*. Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha 2003.
3. JACKSON, J. Bergatt a kol. *Brownfields snadno a lehce*. Institut pro udržitelný rozvoj sídel, Praha 2005.
4. KADERÁBKOVÁ, Božena a Marian PIECHA. *Brownfields: jak vznikají a co s nimi*. Praha: C. H. Beck: 2009, ISBN 978-807-4001-239.
5. KOUTSKÝ, Jaroslav. *Staré průmyslové regiony - vývojové tendence, možnosti rozvoje*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně, 2011. ISBN 978-807-4144-400.
6. NOVÝ, A., J. PALACKÝ, P. DÝR, J. KNESL. *Brownfields - šance pro budoucnost*. Brno: FA VUT, 2004, 78 s. ISBN 80-214-2697-7.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Adéla Mezerová**
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova
Konzultant bakalářské práce: **RNDr. Zuzana Dvořáková Líšková, Ph.D.**
Katedra krajinného managementu
Datum zadání bakalářské práce: **30. listopadu 2012**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2014**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
STUDENTŮ 13 (23)
370 01 České Budějovice

doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 20. března 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 22. dubna 2014

Vlastnoruční podpis autora

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí své bakalářské práce Mgr. Adéle Mezerové za cenné rady a vstřícnost při konzultacích

Obsah

1 ÚVOD.....	4
2 ÚVOD DO PROBLEMATIKY BROWNFIELDS	5
2.1 Pojem brownfields – definice, význam.....	5
2.2 Typologie brownfields.....	6
2.2.1 Členění brownfields z hlediska původu vzniku.....	6
2.2.2 Členění brownfields z hlediska ekonomické atraktivity.....	7
2.2.3 Členění brownfields ve světě.....	8
2.3 Identifikace a indikátory.....	9
2.4 Pozitivní a negativní externality	10
3 VZNIK, DŮSLEDKY A ŘEŠENÍ BROWNFIELDS.....	12
3.1 Příčiny vzniku brownfields.....	12
3.2 Důsledky brownfields.....	12
3.2.1 Ekologický důsledek brownfields.....	12
3.2.2 Ekonomické důsledky brownfields.....	13
3.2.3 Sociologické důsledky brownfields.....	13
3.2.4 Zemědělské důsledky brownfields.....	13
3.3 Řešení a revitalizace brownfields	14
3.3.1 Důvody revitalizace.....	14
3.3.2 Překážky revitalizace	15
3.3.3 Výhody revitalizace	16
4 FINANČNÍ PODPORA BROWNFIELDS	17
4.1 Zdroje státní.....	17
4.1.1 Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury.....	17
4.1.2 Program na podporu úprav bývalých vojenských areálů k obecnímu využití	18
4.2 Zdroje ze strukturálních fondů	18

4.2.1 Integrovaný operační program.....	18
4.2.2 Operační program Podnikání a inovace	19
4.2.3 Operační program Životní prostředí	19
4.2.4 Regionální operační programy	20
4.3 Zdroje soukromé	21
5 DOKUMENTY VZTAHUJÍCÍ SE K PROBLEMATICE BROWNFIELDS.....	22
5.1 Národní strategie regenerace brownfieldů.....	22
5.2 Strategie udržitelného rozvoje ČR.....	23
5.3 Strategie hospodářského růstu ČR	23
5.4 Strategie regionálního rozvoje ČR.....	24
5.5 Politika územního rozvoje ČR.....	25
5.6 Státní politika životního prostředí ČR.....	25
6 METODIKA.....	26
7 DATABÁZE BROWNFIELDS.....	27
7.1 Národní databáze brownfields	27
7.2 Další databáze	29
8 BROWNFIELDY V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH ČR	30
8.1 Zlínský kraj.....	30
8.2 Jihomoravský kraj	33
8.3 Kraj Vysočina	34
8.4 Jihočeský kraj.....	36
8.5 Plzeňský kraj	38
8.6 Karlovarský kraj.....	40
8.7 Ústecký kraj.....	42
8.8 Liberecký kraj	44
8.9 Královéhradecký kraj	47
8.10 Pardubický kraj.....	49

8.11 Olomoucký kraj	51
8.12 Moravskoslezský kraj	54
8.13 Středočeský kraj	56
8.14 Hlavní město Praha	58
9 VYHODNOCENÍ	60
9 ZÁVĚR	62
I SUMMARY	64
II SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	65
III SEZNAM GRAFŮ, TABULEK A OBRÁZKŮ	73

1 ÚVOD

Téma brownfields a jeho problematika se začala objevovat přibližně od roku 1970 ve vyspělých zemích. Hlavním důvodem vzniku byla především restrukturalizace ekonomiky státu a jednotlivých regionů. V České republice se pojem brownfields dostával do podvědomí lidí až postupem času a v současné době se jedná o téma, kterému je věnována poměrně velká pozornost. O tom, že se jedná o řešené téma, vypovídá množství vzniklých programů k financování a organizace zakládané za účelem řešení brownfields. Všechny kraje České republiky zaznamenávají velké počty brownfieldů, které jsou důsledkem především odchodu velkých a středních firem z odvětví zemědělství a průmyslu. Proces řešení brownfields není jednorázovou záležitostí a kraje se proti nim snaží bojovat různými způsoby. Pokud se rozhodne o jejich obnově, je možné využívat dotací ze státního rozpočtu i z dotací Evropské Unie. I přes možnost využití těchto finančních prostředků, dávají někteří investoři přednost výstavbě na tzv. zelených loukách, místo revitalizace objektů brownfields. Častým problémem, který brání v práci s brownfieldy, ať už jde o jejich evidenci či regeneraci, jsou nejasné vlastnické vztahy nebo vlastnictví soukromých osob, které nejsou ochotni spolupracovat.

Obsahem práce je objasnění pojmu brownfields, jeho typologie, pozitivní a negativní externality. Také jeho vznik, důsledky a řešení. Zmíněny jsou možnosti podpory revitalizace brownfields a dokumenty zabývající se touto problematikou. Praktická část práce shrnuje informace o databázích brownfields a poté následuje kapitola, ve které jsou popsány jednotlivé kraje ČR, jaké aktivity vyvíjejí při řešení brownfields, informace o počtu a typech brownfields, socioekonomické dopady.

2 ÚVOD DO PROBLEMATIKY BROWNFIELDS

2.1 Pojem brownfields – definice, význam

Vysvětlením pojmu brownfields se v dnešní době zabývá mnoho institucí i samotných autorů. V České republice proto neexistuje jednotná definice, která by byla stanovená zákonem. Je ale třeba odlišit vysvětlení tohoto pojmu pro Evropu a pro Severní Ameriku. Tento urbanistický pojem pochází z anglického jazyka a v doslovném překladu znamená „hnědá pole“. Nic konkrétního by nám ale nenaznačil, a proto se v České republice nepoužívá. Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen „MMR“) používá jako substitut „deprimující zóny“. Další ministerstvo, a to Ministerstvo životního prostředí (dále jen „MŽP“), užívá jako ekvivalent za brownfields „narušené pozemky“. (Jackson, J. B. a kol., 2004). Jak už bylo řečeno, neexistuje jednotná definice. Např. dle Jackson, J. B. (2004) brownfields představuje „dříve urbanizované území, které je v současnosti opuštěné nebo nedostatečně využívané a často i nějakým způsobem poškozené“.

Mezi nejpoužívanější definice v Evropě patří definice OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj. Dle které „brownfields jsou opuštěné nevyužívané lokality, kde další rozvoj komplikují skutečné nebo předpokládané kontaminace“. (Jackson, J. B., 2004, s. 1).

Další možnou verzi definice představuje Institut udržitelného rozvoje. Podle které brownfields je „opuštěné, nedostatečně využívané nebo prázdné území, které můžou, ale nemusí mít ekologickou zátěž.“ (Co to jsou „Brownfields“?, 2012).

Definice Ministerstva průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“) udává, že „brownfields je nemovitost (pozemek, objekt, areál), která je nedostatečně využívaná, zanedbatelná a může být kontaminovaná.“ (MPO: Národní strategie regenerace brownfieldů, 2008).

Z jednotlivých definic tedy vyplývá, že brownfields mohou být staré, opuštěné, nevyužívané, průmyslové, komerční nebo ekonomické objekty, vojenské, zemědělské a další budovy a plochy ve volné krajině, ale také budovy veřejné správy, které nejsou

již využívány (např. nemocnice, školy). Čili pozemky a nemovitosti, které ztratily svoji funkci a využití. (Jackson, J. B. a kol., 2004). Také to mohou být plochy, které byly nějakým způsobem zasaženy a ovlivněny předchozím způsobem používání, vyskytují se u nich problémy s kontaminací a ekologickým znečištěním a nacházejí se v urbanizovaném území. (Brownfields příručka, 2006).

S pojmem brownfields souvisejí další dva pojmy. Blackfields a greenfields. Blackfields jsou oblasti, které mají vysokou kontaminaci půdy nebo také podzemních či povrchových vod. Ke znečištění vedla např. těžba a následné zpracování nerostných surovin, ale také skladování nebezpečných odpadů. Jako greenfields jsou brány plochy či pozemky původně využívané k zemědělství, lesnictví a rekreaci, kterým v důsledku změny územně plánovací dokumentace byl změněn účel využívání na komerční či průmyslovou zástavbu. (Ústav pro ekopolitiku, 2013).

2.2 Typologie brownfields

Není dáno přesné rozdělení těchto ploch. Existuje několik kritérií, dle kterých je lze členit. Kritérii jsou lokalita, ekologická kontaminace nebo možnost budoucího využití a další (Kadeřábková & Piecha, 2009). Můžeme se například setkat s dělením podle původního použití (např. průmyslové, zemědělské, kulturní, rekreační atd.). Další možné dělení je dělení podle pravděpodobnosti jejich znovuvyužití (Brownfields příručka, 2006). Možné je také členění podle postavení v tržním prostředí, ve kterém hraje roli podíl veřejných prostředků v daném území, které je třeba vynaložit zejména na brownfields s vysokým rozvojovým potenciálem, brownfields se skrytým rozvojovým potenciálem a brownfields bez rozvojového potenciálu. (Jackson, J. B. a kol., 2004). Nejčastěji uváděné členění je z hlediska původu vzniku a hlediska ekonomické atraktivity.

2.2.1 Členění brownfields z hlediska původu vzniku

V tomto členění se věnuje pozornost původnímu vzniku brownfields v návaznosti na jeho budoucí využití. Do brownfields podle původu vzniku patří:

- Průmyslový brownfields, který vzniká především z budov a areálů dnes již nefunkčních podniků. Pro tyto objekty po zásahu průmyslu není snadné najít

další vhodné využití, a proto chátrají a jsou také způsobeny odklonem od průmyslové výroby na produkci spotřebního zboží. (Brownfields příručka, 2006; Správa k problematice brownfields, 2010).

- Zemědělský brownfields, který vzniká ze starých objektů se zemědělskou výrobou. Kvůli nedostatku finančních prostředků je zanedbávána modernizace zemědělských objektů, nedochází k obnově a zvyšuje se ekologická zátěž. Tato situace neumožňuje další nárůst pracovních pozic v zemědělském oboru. (Správa k problematice brownfields, 2010).
- Armádní nevyužívané objekty, které vznikají v důsledku snižování posádek Armády ČR, a to buď z důvodu zrušení či odchodu vojsk z naší země. Po odchodu armády poté zůstávaly opuštěné bytové domy a prostory, kterým v obnově může bránit např. kontaminace životního prostředí nebo pozůstatek vojenských nebezpečných materiálů, jako je munice. (Kadeřábková & Piecha, 2009).
- Obytný brownfields, který souvisí především se snižováním počtu obyvatel ve slabých či strukturálně postižených obcích. Ke snižování dochází vlivem stěhování lidí do větších měst, kde je lepší přístupnost k veškeré občanské vybavenosti. (Správa k problematice brownfields, 2010).
- Železniční brownfields, který vzniká ze starých železničních budov, na jejichž provoz a údržbu po vybudování novějších stanic není dostatek finančních prostředků. Bývají často velmi znečištěné a můžeme je nalézt u velkého počtu středoevropských center. (Brownfields příručka, 2006).
- Ostatní, do kterých se řadí další typy brownfields, jako např. budovy občanské vybavenosti, administrativní budovy, nemovitosti cestovního ruchu. K jejich vzniku dochází buď v důsledku nedostatku peněz na provoz, nebo v důsledku nesehnání nového vlastníka. (Správa k problematice brownfields, 2010).

2.2.2 Členění brownfields z hlediska ekonomické atraktivity

Ekonomickou atraktivitu určují faktory, jako je umístění pozemku, velikost poškození objektu či pozemku. Dále sociální úroveň území, kde se brownfields nachází. Také jako faktor slouží současná kontaminace pozemku a náklady na její odstranění a další.

(Kadeřábková & Piecha, 2009). V ČR lze pro určení ekonomické atraktivity použít nejznámější členění podle Cabernet network, které zahrnuje tři kategorie – A, B, C:

A – území, která spadají do této kategorie, se nachází většinou v centru velkých měst. Ke svému znovuvyužití nepotřebují prostředky z veřejných rozpočtů. Soukromý sektor si zde vystačí sám. Lokality, které sem spadají, nejsou zatíženy kontaminací. (Vráblík, P. 2009)

B – do této kategorie spadají lokality, které nejsou příliš atraktivní nebo nejsou bez ekologické zátěže. Jsou ale stále označovány jako průměrné pro zahájení nového využití, ke kterému bude zapotřebí drobná pomoc z veřejného rozpočtu. (Vráblík, P. 2009)

C – lokality, které by při snaze zahájit jejich nové využití potřebovaly pomoc z veřejných prostředků. Jsou to území, která jsou kontaminovaná a v neatraktivních lokalitách. Soukromý sektor proto o ně nemá příliš zájem. Tím se bohužel snižuje možnost na jejich nové využití. (Vráblík, P. 2009).

2.2.3 Členění brownfields ve světě

Výše uvedená členění se používají v České republice. Členění v jiných zemích je odlišné. Např. v USA jsou brownfields členěny do tří kategorií podle své atraktivity pro investory a ekonomické návratnosti na:

- Ekonomicky životaschopné – zde jsou areály charakterizovány nízkou rizikovostí nebo naopak vysokou ekonomickou návratností, která by umožnila návratnost finančních prostředků dříve vynaložených na obnovu objektů. Pro investory to jsou atraktivní území z hlediska ziskovosti a lokality.
- Částečně návratné – areály spadající do této kategorie už nejsou pro investory tolik atraktivní. Ekonomická návratnost je značně nižší než u kategorie předchozí. Jejich obnova by vyžadovala větší přízeň veřejného sektoru.
- Nenávratné – náklady na obnovu brownfields této kategorie jsou poměrně dost vysoké vzhledem k jejich ekologickým problémům. (Kadeřábková & Piecha, 2009).

Další odlišné členění je používáno ve Francii, kde své opuštěné a chátrající objekty člení do tří skupin na:

- Samostatně rozvojové – území řazena do této skupiny nachází v blízké době nové využití.
- Pasivně rozvojové – zde je pro území potřeba nové využití naplánovat a využít k tomu i prostředky z veřejného rozpočtu.
- Nerozvojové – zde neexistuje pro plochy nové využití. (Kadeřábková & Piecha, 2009).

2.3 Identifikace a indikátory

Pro vymezení toho, co se považuje za brownfields slouží různé nejednotné definice. Ale každá obec může na svém území považovat za brownfields něco jiného. K identifikaci slouží několik údajů. Jsou jimi např. rozloha území, které zvažujeme jako brownfields, dále množství staveb, velikost ekologických problémů a infrastruktura. Dle Jackson (2004) je proto pro obce důležité klást si 3 otázky. A to jestli „jsme obec v komerční lokaci na hlavní infrastruktuře? Zda jsme obec mimo hlavní osy rozvoje, ale s dostatečným rozvojovým potenciálem? Nebo zda jsme obec, která nespadá ani do jedné z uvedených otázek?“ (Jackson, J. B. a kol., 2004, s. 21). Jackson (2004) zmiňuje základní územní indikátory:

- Růstové indikátory. Jedná se o indikátory, které slouží nejen brownfieldům, ale také greenfieldům. S jejich pomocí se určuje, do jaké míry je ještě obec schopna se rozvíjet. (Správa k problematice brownfields, 2010). Porovnávají „poměr zastavěného území s územím zastavitelným nebo poměr ročního růstového přírůstku k součtu brownfields a rozvojových ploch.“ (Jackson, J. B. a kol., 2004, s. 21)
- Brownfields indikátory. Mezi které patří poměr „brownfields k zastavěnému území, dále „poměr brownfields k novým rozvojovým územím“ a „poměr brownfields k průměrnému ročnímu rozvojovému přírůstku,“ který vyjadřuje, kolik přibývá nových brownfields. (Jackson, J. B. a kol., 2004, s. 21)
- Indikátory celkového využití území. Do kterých spadá „poměr průmyslového využití v zastavěném území k zastavěnému území“ a „poměr zeleně

k zastavěnému území, vyjadřující množství vyskytující se zeleně v obci.“ (Jackson, J. B. a kol., 2004, s. 21).

- Sektorové indikátory. Jenž využívají poměru průmyslových brownfields k celkovému existujícímu průmyslu, který vyjadřuje vážnost sektorové problematiky. (Jackson, J. B. a kol., 2004).

Výsledkem identifikace je zjištění dosavadního počtu a v budoucnu potenciálních brownfields. Obecně platí, že čím dříve se začnou problémy týkající se brownfields řešit, tím nižší náklady na jeho obnovu budou potřeba. (Správa k problematice brownfields, 2010).

2.4 Pozitivní a negativní externality

Brownfields jako široký pojem a dlouhodobý jev po celé republice má nejen své negativní, ale také pozitivní externality. Jako externality chápeme různé efekty a vlivy. To, že na našem území máme v minulosti vzniklé pozemky či vystavěné budovy, pro nás znamená bohatství. Bohatství, protože v tom jsou ukryty naše dřívější investice. (Vráblík, P., 2009).

Pozitivní externality jsou takové, které mají kladné efekty, vlivy na ekonomické subjekty. Těchto externalit existuje velké množství, ale také se může stát, že svou existencí budou ovlivňovat rozsah produkce. Pokud by tedy došlo ke snížení rozsahu produkce, vznikne stav, který není požadovaný. Existuje klasický multiplikační řetězec, ve kterém lze s kladnými externalitami spojit dodatečné důchody obyvatelstva, které pracuje v areálu bývalého brownfields. Tím dojde ke zvýšení jejich kupní síly, která dále povede k obnovení ekonomických aktivit ve formě požadovaných statků a služeb. Takto nově vzniklé důchody z ekonomických aktivit, budou zdaněny a prostředky poputují místní samosprávě. Ta je následně může využít na další zlepšení situace v obci, to znamená na bydlení, infrastrukturu, zeleň a další. Provedený krok v podstatě zabrání úbytku obyvatel stěhováním. Opětovné navýšení aktivit pomůže snížit nezaměstnanost v této oblasti. (Kraft, J., 2005, Vráblík, P., 2009).

Negativní externalita naopak záporně působí na ekonomické subjekty. K jejich vzniku dochází v případě, že „se soukromé přínosy neshodují s přínosy společenskými.“ (Vráblík, 2009, s. 15). Mohou mít různé podoby, např. ekonomické, ekologické podoby, ale také se mohou vyskytovat v podobě zvýšené kriminality. Ke vzniku negativních externalit přispívá tržní selhání. V důsledku záporných vlivů může docházet k odchodu obyvatelstva z oblasti s těmito problémy. (Kraft, J., 2005, Vráblík, P., 2009).

3 VZNIK, DŮSLEDKY A ŘEŠENÍ BROWNFIELDS

3.1 Příčiny vzniku brownfields

Příčinou vzniku brownfields bylo rušení vojenských posádek, které vedlo ke vzniku armádních brownfields. Dále rušení zemědělské výroby, což přispělo ke vzniku zemědělských brownfields. Postupný přechod z těžkého průmyslu k výrobě spotřebního zboží a informační technologie měl za následek vznik průmyslového brownfieldu. Mezi příčiny také patřilo ukončení důlní činnosti, těžby nerostných surovin, změny v ekonomice státu a jeho regionů. (Problematika brownfields, 2014). Pro restrukturalizaci je charakteristický přesun pracovních sil z jednotlivých hospodářských sfér. Nejdříve probíhal přesun z oblasti zemědělství, rybolovu a lesnictví, které představují prvovýrobu - primární sféru, do sféry sekundární. Do sekundární sféry - druhovýroby řadíme stavebnictví, průmysl a nákladní doprava. Následně z této druhé sféry dochází v současné době i k přesunu do sféry terciární, kterou představuje obchod, veřejná správa, osobní doprava, školství, zdravotnictví a další. (Správa k problematice brownfields, 2010).

3.2 Důsledky brownfields

Důsledky brownfields mohou nastat v podobě ekologické či ekonomické, dále sociologické nebo zemědělské.

3.2.1 Ekologický důsledek brownfields

Na území, kde hlavní činností bylo především zemědělství či průmysl, se často vyskytuje ekologická zátěž. To znamená, že v této oblasti mohou být ohrožovány lidské životy nebo složky životního prostředí. Tyto ekologické problémy se mohou postupně šířit i na přilehlé okolí. Je proto nezbytné, aby v první řadě byly tyto ekologické problémy vyřešeny, než dojde k novému využívání takovéto lokality. Což je ovšem složité, protože řešení ekologických problémů patří mezi nejnákladnější. Aby obec vůbec zjistila, jaký je rozsah ekologické zátěže, je zapotřebí několik analýz. Analýzy jsou následně vyhodnoceny a na jejich základě se prvotně řeší nejzásadnější rizika.

Ne však všechny plochy označené za brownfields musí mít ekologickou zátěž. (Správa k problematice brownfields, 2010).

3.2.2 Ekonomické důsledky brownfields

Ekonomické důsledky mohou navazovat na ekologické. Tam, kde je zjištěna ekologická zátěž, je třeba ji odstranit. K odstranění problémů jsou, ne však zpravidla, využívány veřejné rozpočty. Také např. značně chátrající objekty mohou být odstrašujícím jevem pro odkoupení sousedního areálu, nebo mohou snižovat jejich peněžní hodnotu. Z toho vyplývá, že postižené objekty negativně působí na přilehlé okolí. (Správa k problematice brownfields, 2010).

3.2.3 Sociologické důsledky brownfields

Sociologické důsledky souvisí se zánikem podniků a firem, se kterým byl dále spjat pokles zaměstnanosti. Způsobený úbytek pracovních míst vedl často ke zvýšenému počtu trestních činů. Tato negativní skutečnost ovlivnila dané místo i blízké okolí. Pro lidi začalo být území neatraktivní, postupně docházelo k vystěhování do jiné lokality a postižené místo se tím stále více zvětšovalo. Pro postižené oblasti byly vytvořeny sociální analýzy, pro které je potřeba určit další indikátory, aby mohlo být stanoveno sociálně problémové území. Jako indikátory můžeme použít např. výše zmíněnou vysokou nezaměstnanost, vysokou kriminalitu, nízký stupeň vzdělanosti obyvatel, nevyhovující věkové rozpětí obyvatel a další. (Správa k problematice brownfields, 2010).

3.2.4 Zemědělské důsledky brownfields

S rokem 1989 a vlivem ekonomické transformace docházelo ke snižování zemědělské produkce. O velké zemědělské areály přestal být zájem a začala se zvyšovat ekologická zátěž. Dlouhou dobu nebyl zájem tyto prostory obnovit. Teprve po vstupu České republiky do Evropské unie nastala možnost využívat prostředky ze strukturálních fondů EU a pro zemědělský brownfield se objevila možnost obnovení. (Zemědělské brownfieldy v České republice, 2012).

3.3 Řešení a revitalizace brownfields

V řešení brownfields nám podle odborníků brání několik bariér. Patří mezi ně vzdělání, které se týká nízké informovanosti a poměrně nízké zkušenosti v této oblasti. Dále do bariér řadíme motivaci, která se projevuje nízkou mírou politického zapojení a slabé spolupráce jednotlivých institucí. (Jackson, J. B. a kol., 2004). Mezi hlavní důvody, proč řešit problémy týkající se chátrajících objektů a nevyužívaných areálů, patří např. odklon přísunu ekonomických zdrojů a také značné zanedbávání regionálního udržitelného rozvoje. Při vytváření řešení je zapotřebí zapojení ústředních orgánů a spolupráce na regionální a místní úrovni, zapojení veřejných orgánů a veřejnosti. (Kadeřábková & Piecha, 2009).

Brownfielddy představují velké množství problémů, týkajících se např. negativních vlivů na životní prostředí, zpomaleného rozvoje území, hospodářského rozvoje a dalších. Je tedy nutné, aby docházelo k jejich částečné či úplné regeneraci. Revitalizace tedy představuje jednu z možností řešení brownfielddů. Při regeneraci těchto problémových oblastí se využívá z velké části celkové rekonstrukce objektů. Existují ale případy, kdy je objekt v takovém stavu, kdy je nutné regeneraci rozdělit do dvou fází. První fází je regenerace a poté následuje fáze obnovy, ve které dochází k opětovnému využívání objektu. (Vráblík, P., 2009).

Jednání o brownfieldech z hlediska jejich revitalizace znamená jednání s odlišnými zájmy různých zúčastněných stran, včetně investorů, vlastníků pozemků, konzultantů, podnikatelů, finančním sektorem, poskytovateli technologií. (Ferber, U. & Grimski, D., 2002).

3.3.1 Důvody revitalizace

Existuje velké množství důvodů, proč je zapotřebí staré opuštěné a chátrající objekty regenerovat. Např. úspěšné obnovy lokalit mohou obci snížit náklady, které se vážou na prostorový růst obce. S rozvojem podnikatelského sektoru budou narůstat daňové výnosy obce. Revitalizací dojde k očištění lokalit od ekologických zátěží, které povede ke zlepšení kvality složek životního prostředí. Vzniknou větší plochy vhodné k rozšíření veřejné zeleně. Pozemky a objekty nacházející se v blízkosti obnoveného brownfielddu

dosáhnou většího zhodnocení. Zvýší se atraktivita obce, která bude mít pozitivní vliv na kvalitu života občanů. (Problematika brownfields, 2014).

Dále důvodem k revitalizaci může být:

-možnost dalšího environmentálně šetrného využívání nezastavěných ploch k zemědělským, lesnickým a rekreačním účelům

-uvolnění prostoru pro nové investice, případně objektů pro potřeby obce

-pozitivní změna estetického vzhledu obce atd. (Revitalizace „brownfields“ v obcích ČR, metodika monitorování a nové využívání ploch a objektů, 2003, s. 15 - 16)

3.3.2 Překážky revitalizace

Provádění revitalizace lze chápat jako jeden ze způsobů řešení brownfieldů, jak je zmíněno v předchozí kapitole, nedostatečnému řešení brání mimo jiné nízké vzdělání a motivace. Jistou překážku představuje i nedostatek peněz, potřebných k vytvoření např. strategií, programů a dalších podpor, které rovněž přispívají k řešení brownfields. Z jiného pohledu je možné překážky rozdělit do čtyř skupin. Přičemž cílem rozčlenění je charakteristika prostředí, které působí na výkon regenerace postižených objektů. (Vráblík, P., 2009).

- překážky společensko-politického charakteru – zde se za hlavní překážku považuje nedostačující podnět k řešení. To je způsobeno z jedné strany nedostatečným věnováním se společnosti této problematice a ze strany druhé příliš vysokými obavami z hrozících rizik při uskutečnění regenerace.
- překážky ekonomického charakteru – jako překážky ekonomického charakteru můžeme označit nedostatečné využívání nástrojů veřejné podpory. To je způsobeno mimo jiné špatnými znalostmi týkajícími se právě využívání a fungování těchto nástrojů.
- překážky legislativního charakteru – za překážky tohoto typu považujeme např. složitě aplikovatelná a vymahatelná práva. Aplikace práv je složitá z toho důvodu, že pro pojem brownfields není právně vymezená definice, a proto se musí používat několik právních norem z několika různých oblastí. (Vráblík, P. 2009)

- překážky manažerského charakteru – překážkám tohoto charakteru odpovídá „nedostatečné institucionální zázemí (absence vhodných institučních modelů)“ (Vráblík, P., 2009, s. 38).

3.3.3 Výhody revitalizace

Výhody provádění regenerace mohou být stanoveny zvlášť pro občana, pro investora a pro obec. Pro každou skupinu jsou výhody odlišné.

Pro občana jsou hlavní výhody revitalizace především spatřovány v:

- blízkosti pracovních příležitostí, kdy občanům odpadá nutnost překonávání dlouhých vzdáleností při cestě do zaměstnání
- zvýšení kulturního využití
- rozvoji nových služeb

Pro investora jako výhody působí:

- z dostatku pracovních příležitostí plynoucí dostatek pracovních sil
- napojení na systém hromadné dopravy nákladů nejen na úrovni regionální, ale také celostátní, taktéž napojení na systém MHD
- kontakt se třetími osobami v podobě se subdodavatelů

Pro obec za výhody lze označit:

- postupné zlepšování životního prostředí v dané lokalitě
- taktéž jako u výhod pro občana ztraktivnější sídla
- zvyšování nejen pracovních příležitostí pro občany, ale také zvyšování a rozvoj aktivit v podnikatelské oblasti
- udržení kulturního dědictví v případě, že by se jednalo o regeneraci historicky významných objektů (Problematika brownfields, 2014).

Tak, jako se dá najít mnoho výhod revitalizace, dá se také najít velké množství nevýhod pro provádění. Největší nevýhoda, která může být v mnoho případech důvodem, proč se revitalizace nekoná, je nákladovost. Ihned poté následuje dlouhá doba revitalizace. To znamená od samotné diskuze o možnosti revitalizace, přes přípravu projektu a schválení, až po její uskutečnění. (Problematika brownfields, 2014).

4 FINANČNÍ PODPORA BROWFIELDS

Financování brownfieldů patří mezi náročné procesy. Je to z toho důvodu, že se využívá několik možností - zdrojů financování. Jednou možností financování je získání prostředků investováním. Dále je možné využít půjčku. Půjčky je možné získat od bank, které je půjčují na konkrétní záměr. Poskytnutí půjčky je zavázáno jejím splacením a úrokovou sazbou. Finance lze získat i z grantu či podpory, které jsou poskytovány v rámci dotačních programů, z nichž jsou některé financovány ze strukturálních fondů, jiné ze státního rozpočtu. Strukturální fondy, které jsou dva - Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond, zároveň s Fondem soudržnosti jsou prostředky pomáhající k naplnění cílů politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Zvláštní formou zdroje jsou tzv. hybridy, kteří představují kombinaci již zmíněných možných způsobů získání finančních prostředků. (Brownfields příručka, 2006). Finanční prostředky také můžeme čerpat z rozpočtů krajů a obcí, z programů ústředních orgánů státní správy nebo z partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem. (Vráblík, P., 2009).

Výše je zachycen obecný úvod k tomu, jaké zdroje je možné využívat. V následujících odstavcích jsou některé z nich podrobněji popsány. Pro snadnější orientaci si lze zdroje rozdělit na státní, ze strukturálních fondů a soukromé.

4.1 Zdroje státní

Finanční prostředky získané z domácích zdrojů pochází ze státního rozpočtu ČR. Jsou poskytovány jako podpora v rámci programů.

4.1.1 Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury

Tento program vznikl v rámci MPO. Obsahem jsou podmínky poskytování podpory, a to jak obcím, krajům, tak i podnikatelským subjektům. Dotace slouží na projekty týkající se výstavby a regenerace nemovitostí sloužících k podnikání a také na související infrastrukturu. Program byl vytvořen především proto, aby se postupně zvyšovala konkurenceschopnost, a to v první řadě u hospodářsky slabších regionů a aby vznikaly nové pracovní příležitosti. (Program na podporu podnikatelských

nemovitostí a infrastruktury, 2007). Při tomto programu vznikl další podprogram, který se nazývá Regenerace nevyužívaných území a zabývá se přímo přípravou a následnou realizací projektů zaměřených na brownfieldy a jejich regeneraci. (Vráblík, P., 2009).

4.1.2 Program na podporu úprav bývalých vojenských areálů k obecnímu využití

Zřizovatelem programu je MMR. „Cílem programu je ve formě dotace přispět na úpravu budov a ploch k novému využití pro poskytování služeb ve veřejném zájmu nebo k dalšímu podnikatelskému využití.“ (MMR: Podpora úprav bývalých vojenských areálů k obecnímu využití, 2009, s. 1). Podpora se poskytuje ve formě dotace – investiční nebo neinvestiční, a to do výše 75% uznaných nákladů, které byly skutečně vynaloženy. Obsahem programu jsou dále podmínky pro použití podpory, hodnocení žádostí, postihy hrozící za porušení podmínek a další. (MMR: Podpora úprav bývalých vojenských areálů k obecnímu využití, 2009).

4.2 Zdroje ze strukturálních fondů

V případě těchto zdrojů se využívají finance ze Strukturálních fondů a z Fondu soudržnosti. Jedná se o fondy Evropské Unie a Česká republika jako členský stát využívá dotačních programů, které vznikají ze spolupráce s Evropskou komisí. Pro čerpání prostředků z programů se stanovují sedmiletá období. Pro předchozí období 2007 – 2013 bylo k dispozici osm operačních programů, které byly ještě dále rozděleny tematicky a spadaly do cíle Konvergence regionální politiky. Z existujících osmi operačních programů byly v problematice brownfields nejvýznamnější Integrovaný operační program, operační program Podnikání a inovace a operační program Životní prostředí. Kromě operačních programů jsou finanční prostředky z fondů EU přidělovány i regionálním operačním programům, které se také podílí na podpoře financování brownfields. (Vráblík, P., 2009).

4.2.1 Integrovaný operační program

IOP byl zaměřen na sektorové a územní problémy ve vybraných oblastech, jako je veřejná správa, informatika, zdravotnictví, ale také kultura, cestovní ruch a panelová sídliště. Program měl několik globálních cílů, mezi které patřilo i hledání řešení

pro vzniklé plošné problémy. Této oblasti se věnovala prioritní osa 5 - Revitalizace panelových sídlišť, která se zabývala regenerací sídlištních prostorů a aktivitami, které vedly ke zvyšování hodnot panelových domů. (Kadeřábková & Piecha, 2009).

4.2.2 Operační program Podnikání a inovace

OPPI představuje dokument vydaný MPO. V jeho rámci byla poskytována podpora formou nevratných dotací či úvěrů podnikatelům. Část podpory pocházela ze státního rozpočtu a část z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Cílem programu bylo rozvíjet prostředí podnikatelů a podporovat výzkum a vývoj v podnikatelské praxi. Také se zaměřoval na podporu začínajících malých a středních podniků, stávajících podniků, na zařazení moderních technologií do používání. Program se členil na sedm prioritních os, které sloužily k uskutečnění podpor podnikatelských subjektů. Z těchto sedmi prioritních os byla osa 5 - Prostředí pro podnikání a inovace – oblast podpory Infrastruktura pro podnikání - Nemovitosti nejvíce vázána k problematice brownfields. (MPO: Operační program Podnikání a inovace, 2012). Pro současné období 2014 – 2020 budou schváleny nové operační programy a na OPPI navazuje OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. Jeho cíle zůstávají podobné. Jen se více zaměřuje na projekty, které se týkají spolupráce mezi více podniky, na investice do modernějších technologií a na větší propojení podniků s výzkumem. (OP Podnikání a Inovace pro konkurenceschopnost, 2014).

4.2.3 Operační program Životní prostředí

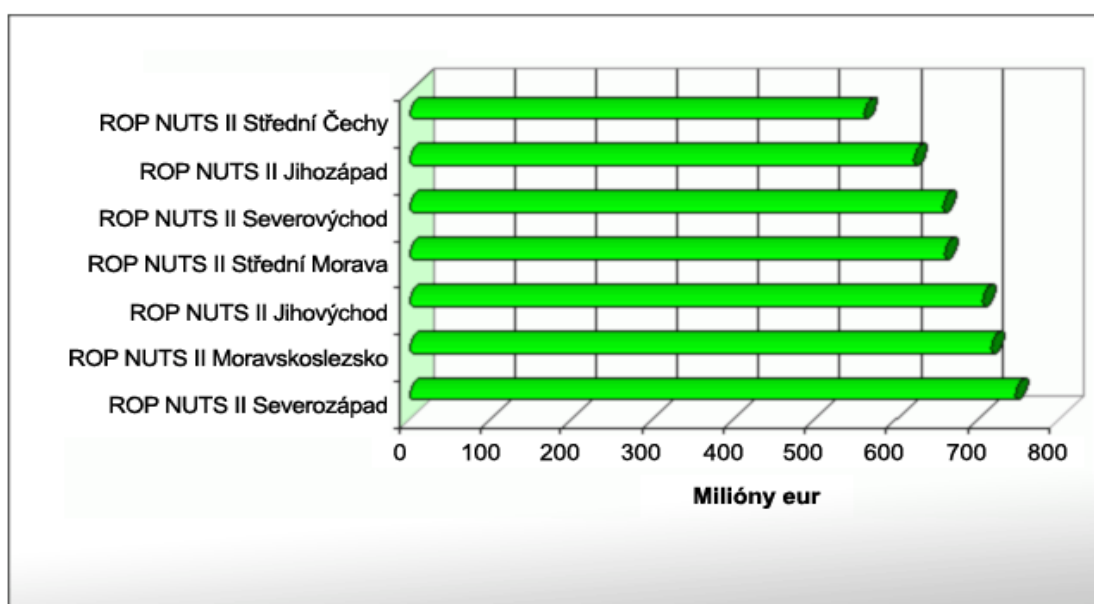
Tento program v uplynulém období 2007 – 2014 byl vzhledem k výši finančních prostředků druhým největším operačním programem. Jeho řídicím orgánem je MŽP. Cílem programu bylo přispívat ke stálému zlepšování stavu životního prostředí – ovzduší, půdy, vody, minimalizovat znečišťování těchto složek. Obsahem programu bylo osm prioritních os. (MŽP: Programový dokument OPŽP pro období 2007 – 2013, 2012). K problematice brownfields se nejvíce vázala osa 4 – Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží a osa 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny. (Kadeřábková & Piecha, 2009). V programovacím období 2014 – 2020 je zanechán stejný název i cíle programu. Ke změně ale došlo v počtu prioritních os, kterých je nyní šest. (OP Životní prostředí, 2014).

4.2.4 Regionální operační programy

V programovacím období 2007 – 2013 bylo vytvořeno sedm regionálních operačních programů, které byly připraveny v rámci prvního cíle regionální politiky Konvergence. ROP byly řízeny regionální radou určenou pro příslušný region a spolufinancovány z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Hlavními cíly bylo zvýšení konkurenceschopnosti, zvyšování atraktivity a rozvoj regionů. Mezi ROP patřilo sedm regionů soudržnosti (NUTS II) vyjma hlavního města Prahy:

- ROP NUTS II Střední Čechy
- ROP NUTS II Střední Morava
- ROP NUTS II Severozápad
- ROP NUTS II Severovýchod
- ROP NUTS II Jihozápad
- ROP NUTS II Jihovýchod
- ROP NUTS II Moravskoslezsko (Regionální operační programy, 2008).

Obrázek 1: Rozdělení finančních prostředků z fondů EU mezi jednotlivé ROP

Zdroj: Regionální operační programy, 2013.

Obrázek č. 1 slouží pro lepší představu, kolik finančních prostředků bylo poskytnuto jednotlivým regionálním operačním programům.

Pro programovací období 2014 – 2020 částečně na ROP navazuje Integrovaný regionální operační program. Úkolem je sjednotit podmínky týkající se poskytování podpor. Na přípravě tohoto programu se podílelo MMR. (Návrhy operačních programů 2014+, 2014).

Tabulka 1: Přehled státních zdrojů financování + vyčleněná částka

Zdroj	Řídící orgán	Spolufinancování	Vyčleněná částka
Operační program Podnikání a inovace	Ministerstvo průmyslu a obchodu	ERDF	3,12 mld. €
Operační program Životní prostředí	Ministerstvo životního prostředí	ERDF	4,92 mld. €
Regionální operační programy	Regionální rada regionu	ERDF	4,6 mld. €

Zdroj: Strukturální fondy, vlastní zpracování.

Pozn. ERDF = Evropský fond pro regionální rozvoj

Dle tabulky č. 1 je možné vidět výčet zdrojů financování, které se vztahují k prvnímu cíli Konvergence politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Druhý cíl Evropská územní spolupráce se váže k problematice brownfields nepřímo prostřednictvím programů přeshraniční spolupráce. (Kadeřábková & Piecha, 2009).

4.3 Zdroje soukromé

Zdroje soukromé představují především finance získané z partnerství soukromého a veřejného sektoru a investice developerů. Jejich nejčastější použití je při regeneraci území či stavby s téměř nulovými ekologickými problémy a s výhodným umístěním. V takovém případě je pak pro investora jistý zisk, který je jejich hlavním cílem. (Vráblík, P., 2009).

5 DOKUMENTY VZTAHUJÍCÍ SE K PROBLEMATICE BROWNFIELDS

K problematice brownfields se váží i dokumenty, které vznikají za účelem jejich podpory a zabývají se jimi. Vznikají na několika úrovních, a to od úrovně EU po úroveň místní. Celkem vzniklo osm dokumentů na různých úrovních.

5.1 Národní strategie regenerace brownfieldů

Vznik této Strategie je přiřazen vládě na základě usnesení v roce 2005. Podkladem při tom byla Vyhledávací studie brownfields. Jelikož tato studie proběhla v letech 2005 – 2007 jedná se dnes o již zastaralé výsledky. V té době byly však ze zjištěných výsledků vytvořeny možnosti revitalizace brownfields. Na této studii spolupracoval CzechInvest s jednotlivými kraji ČR. A díky tomu bylo nalezeno 2 355 brownfieldů s celkovou rozlohou 10 362 ha a zastavěnou plochou cca 421 ha. Jako základní vize celé Strategie je, aby docházelo k ozdravování území a aby bylo efektivně využíváno, aby se stále navyšovaly nabídky podnikatelům. Také aby se zlepšovala kvalita životního prostředí. Primární cílem Strategie je vytváření přijatelného prostředí k rychlému a efektivnímu uskutečnění projektů regenerace a prevence proti vzniku nových dalších brownfieldů. K tomuto základnímu cíli byly stanovy střednědobé cíle, v časovém rozmezí do roku 2013, a dlouhodobé cíle, v časovém rozmezí od roku 2013. Mezi střednědobé cíle patřilo maximalizace využití evropských zdrojů, které jsou dostupné pro obnovu brownfieldů za programovací období 2007 – 2013, zohlednění všech možností revitalizace brownfields, nejen k průmyslovému využití, tzn. i k smíšené městské funkci, občanské vybavenosti, bydlení, apelace na vzdělání týkající se problematiky brownfields a zajištění profesního přístupu veřejné správy. Dlouhodobými cíli je stále snižování objektů označenými za brownfields, předcházení vzniku nových brownfieldů, zkvalitňování sociálního a ekonomického rozvoje regionů, zkvalitňování stavu životního prostředí a odstraňování ekologických problémů a další. (MPO: Národní strategie regenerace brownfieldů, 2008).

Strategie je v souladu s dalšími strategickými a plánovacími dokumenty. V ČR je takových dokumentů pět a také se zabývají okruhem s tématem brownfields a patří mezi dokumenty národní úrovně. (MPO: Národní strategie regenerace brownfieldů, 2008).

5.2 Strategie udržitelného rozvoje ČR

Tato Strategie udržitelného rozvoje byla přijata na základě usnesení vlády poprvé v roce 2004. V roce 2010 byla přijata její aktualizace. Jako odpovědný orgán Strategického rámce udržitelného rozvoje (dále jen „SRUR“) za vznik a aktualizace vystupuje Rada vlády pro udržitelný rozvoj. SRUR je dokumentem, který se neustále vyvíjí. Za základní cíl se označuje včasné upozornění na potenciální či již existující problémy, které ohrožují ČR v jejím udržitelném rozvoji a jejich odstraňování. Jelikož je Strategie brána jako dlouhodobý dokument, v některých případech mají cíle časový horizont do roku 2030. V rámci SRUR jsou vize rozděleny do pěti prioritních os. (MŽP: Strategie udržitelného rozvoje České republiky, 2004). Kromě prioritních os jsou součástí SRUR tři pilíře – Ekonomický, Environmentální a Sociální. Druhý pilíř environmentální má nejbližší k problematice brownfields. Jeho první strategický cíl má zajistit kvalitní stav životního prostředí. Jedním z dílčích cílů je pak postupné odstraňování starých ekologických zátěží, které povede mimo jiné i k využívání rozvojového potenciálu ploch označených za brownfields. Druhý strategický cíl se zaměřuje na snižování rozporů hospodářských aktivit s ochranou ŽP. Dílčí cíl v oblasti územního plánování uvádí, že by se při pořizování územních plánů na obecní i krajské úrovni a při vytváření Politiky územního rozvoje ČR mělo prvotně využívat ploch opuštěných, které byly dřív využívány. (MŽP: Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR, 2010).

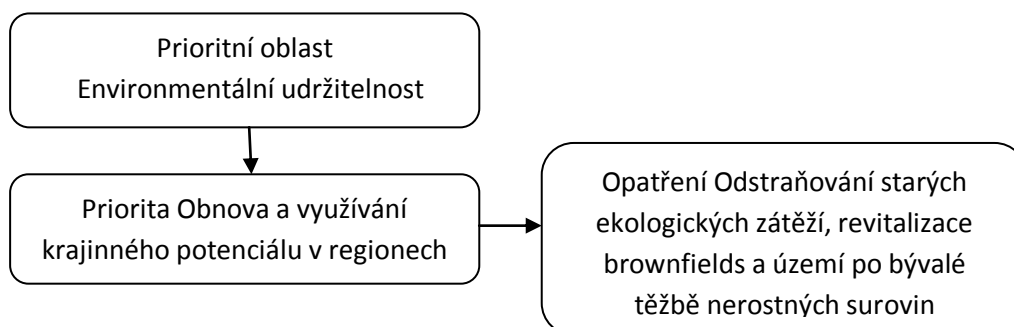
5.3 Strategie hospodářského růstu ČR

Strategie hospodářského růstu vychází ze Strategie udržitelného rozvoje. Jako cíl této Strategie je uvedení ekonomické úrovně ČR na podobnou úroveň hospodářsky vyspělejších zemí EU za podmínky dodržování principů udržitelného rozvoje. Strategie má tři hlavní úlohy, na které se zaměřuje – stanovení hlavních priorit hospodářské politiky a správné využití prostředků z fondů EU, pro občany i podnikatele vytvořit podmínky pro účast v ekonomických aktivitách, správné a nejefektivnější využití veřejných prostředků v oblasti přímé intervence. Dokument obsahuje stanovení pěti

hlavních priorit, od kterých se odvíjí konkurenceschopnost ekonomiky v Česku a na které se Strategie zaměřuje. Prioritními osami jsou Institucionální prostředí, Zdroje financování, Infrastruktura, Rozvoj lidských zdrojů, Výzkum, vývoj a inovace. Z těchto os se nejvíce k otázce revitalizace brownfields váže osa 1, 2 a 3. Např. osa 2 Zdroje financování se dotýká tím, že k financování revitalizace brownfieldů se začalo využívat prostředků se strukturálních fondů i na takové projekty, které dříve podporovány nebyly. (Strategie hospodářského růstu České republiky, 2014).

5.4 Strategie regionálního rozvoje ČR

Strategie regionálního rozvoje ČR (dále jen „SRR ČR“) je základním dokumentem pro politiku regionálního rozvoje. Dokument vychází ze Strategie udržitelného rozvoje ČR a částečně ze Strategie hospodářského růstu. Odpovědným orgánem je MMR. Nyní bude v platnosti nová verze dokumentu pro období 2014 – 2020, která byla schválena v první polovině roku 2013. SSR ČR slouží jako nástroj pro realizaci regionální politiky a k vzájemnému souladu dalších politik vztahujících se k regionální politice. Prioritními oblastmi v dokumentu jsou Regionální konkurenceschopnost, Územní soudržnost, Environmentální udržitelnost a bezpečnost a Veřejná správa a spolupráce. Spojitost s problematikou brownfields má prioritní oblast Environmentální udržitelnost. V té se nachází prioritní oblast Obnova a využívání krajinného potenciálu v regionech s opatřením Odstraňování starých ekologických zátěží, revitalizace brownfields a území po bývalé těžbě nerostných surovin. Cílem tohoto opatření je zbavit území ekologických problémů, vzniklých např. z těžby nerostných surovin, také ozdravení ploch brownfields, a to na úrovních měst či venkova. (MMR: Strategie regionálního rozvoje ČR pro období 2014 – 2020, 2012).

Zdroj: Vlastní zpracování.

5.5 Politika územního rozvoje ČR

Politika územního rozvoje představuje nástroj pro územní plánování. Je v kompetenci MMR. Stanovuje podmínky a strategie pro plnění úkolů územního plánování. Koordinuje územní rozvoj. Vnitřně je členěna na dvě kapitoly. První kapitola platí celorepublikově a týká se priorit územního plánování, které mají zajistit udržitelný rozvoj na území. Druhá kapitola je zaměřena na tři oblasti. Zaměřuje se na rozvojové oblasti a rozvojové osy, dále na specifické oblasti, na koridory a plochy dopravní infrastruktury a na koridory, plochy a rozvojové záměry technické infrastruktury. Z první kapitoly lze vybrat prioritu vztahující se k otázce brownfields. Republiková priorita 19 říká, že by se k využívání opuštěných areálů a ploch měly vytvářet polyfunkční předpoklady. Zastavěná území by se měla využívat hospodárně. Nezastavěným územím by měla být poskytována ochrana. (MMR: Politika územního rozvoje České republiky 2008, 2008).

5.6 Státní politika životního prostředí ČR

Státní politika ŽP pod vedením MŽP je nyní schválena na období 2012 – 2020. Představuje plán, který vede k efektivní ochraně ŽP a všech jeho složek. Hlavním cílem tedy je zabezpečit narůstající kvalitu ŽP pro občany, efektivně využívat veškeré dostupné zdroje, neustále snižovat negativní důsledky plynoucí z lidské činnosti. Prioritně se SZŽP zaměřuje na čtyři oblasti, které souvisí s ochranou využívaných zdrojů, ochranou klimatu, ochranou přírody a bezpečností prostředí. K realizaci cílů a úkolů jsou využívány prostředky nejen za státního rozpočtu, ale také z fondů EU. (MŽP: Státní politika životního prostředí ČR, 2012). I tento dokument má své tematické oblasti a cíle. V tematické oblasti 3 – Ochrana přírody a krajiny a její prioritě 3.3 Zlepšení kvality prostředí v sídlech, můžeme hledat největší spojitost s problematikou brownfields. Aby byla zajištěna kvalita prostředí v sídlech, je potřeba zvyšovat kvalitu v oblasti bydlení, infrastruktury, dopravy a další. Kromě toho také ke zvýšení kvality prostředí přispívá včasná regenerace brownfields, která je brána jako cíl této priority. (MŽP: Státní politika životního prostředí České republiky 2012 – 2020, 2012).

6 METODIKA

Cílem práce je analyzovat brownfields v jednotlivých krajích ČR. Zaměřit se na základní rozdělení brownfields z hlediska původu vzniku. Zanalyzovat četnost výskytu dílčích typů předchozího využití (pro zemědělství, průmysl, vojenskou činnost a pro další činnosti) a porovnání četnosti jejich výskytu v krajích s procentním podílem České republiky. A dále zhodnotit jejich možný dopad na socioekonomickou situaci v kraji.

Práce se skládá ze dvou částí. Z teoretické a praktické. K sestavení teoretické části byly informace čerpány nejen z tištěných, ale také internetových zdrojů. Úkolem druhé kapitoly teoretické části bylo představení problematiky brownfields z pohledu významu tohoto pojmu. Dále byla zkoumána typologie brownfields v ČR, a to z hlediska vzniku a hlediska ekonomické atraktivity. Jelikož se brownfields vyskytují všude ve světě, byla zmíněna typologie v USA a ve Francii. V práci je také proveden rozbor pozitivních a negativních externalit. Ve třetí kapitole byly na základě nastudované literatury projednány příčiny vzniku, důsledky a řešení brownfields. Čtvrtá kapitola byla věnována finanční podpoře. Představeny byly možné zdroje financování, od zdrojů státních, přes zdroje ze strukturálních fondů, po zdroje soukromé. Poslední kapitola teoretické části je věnována strategickým dokumentům, které se váží k problematice brownfields.

Následně navazuje část praktická, která je zaměřena na evidenci objektů brownfields do databázi a poté na jednotlivé kraje ČR, na jejich analýzu vzhledem k problematice brownfields. Kraje jsou vždy krátce charakterizovány, poté jsou vypsány aktivity kraje podporující řešení brownfields. Následně je proveden rozbor brownfields v kraji. Ve většině případů je na základě Vyhledávací studie určen počet brownfields, typy a jejich četnost předchozího využití, výskyt ekologických zátěží a druh vlastnictví. Zmíněna je také socioekonomická situace kraje. Závěr se věnuje komparaci předchozího využití v krajích se zjištěnými výsledky celorepublikového šetření.

7 DATABÁZE BROWNFIELDS

V České republice existuje velké množství brownfieldů. Aby byl zjištěn jejich skutečný počet, je zapotřebí zmapované lokality zaznamenávat a vést jejich evidenci. K tomu jsou určeny databáze. Tyto databáze poté slouží několika subjektům a pro několik účelů. Jedná se o nástroj, který využívají obce, vláda a soukromé subjekty – investoři. V České republice neexistuje jednotná databáze. Databází je vytvořených několik a každá z nich obsahuje odlišné informace. Prostřednictvím databáze lze zjistit kolik je zjištěných brownfields v kraji, v celé ČR, kde se nachází, jakého jsou charakteru, jaká je jejich rozloha, předchozí využití. Pomůže i při stanovení podmínek poskytnutí podpory při regeneraci, pokud bude potřeba. Nejvýše postavenou databází je Národní databáze brownfields, kterou spravuje Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest. Tato agentura je příspěvkovou organizací. Další databáze jsou většinou krajského charakteru a jsou vytvořeny regionálními rozvojovými agenturami. (Aplikace databáze brownfields v ČR a konkrétní případy, 2013).

7.1 Národní databáze brownfields

Národní databáze vznikla na základě získaných dat z Vyhledávací studie pro lokalizaci brownfields. Na její přípravě se podílela agentura CzechInvest a jednotlivé krajské úřady v ČR. CzechInvest není žádným nováčkem v problematice brownfields a zabývá se jimi dlouhodobě. Vytvoření databáze probíhalo od roku 2005 do 2007, kdy proběhlo její spuštění. Cílem databáze bylo a je najít takové plochy, které odpovídají brownfields. Získat o nich informace především pro potenciální investory a zajistit jim nejvíce vyhovující využití. Dalším cílem je možnost poskytnutí informací o tom, jak mohou být brownfields financovány. (Národní databáze brownfieldů, 2014, Informace o projektu, 2014). Databáze je přístupná online na webových stránkách www.brownfieldy.cz. Při otevření této internetové stránky a spuštění záložky seznam brownfieldů lze vyhledávat podle několika kritérií:

- Kraj (lze vybrat ze 13 krajů + hlavní město Praha)
- Okres
- Typ lokality (lze vybrat: areál, objekt, pozemek)

- Předchozí využití lokality (lze vybrat: bydlení, doprava, cestovní ruch, zemědělství, průmysl a další)
- Rozloha lokality (zde zadáváme od kolika do kolika metrů čtverečných je rozloha námi hledané lokality). (Národní databáze brownfieldů, 2014, seznam brownfieldů).

Tabulka 2: Počet objektů brownfields podle typu lokality

Kraj	Typ lokality Areál a její počet	Typ lokality Objekt a její počet	Typ lokality Pozemek a její počet	Celkem v kraji
Praha	1	0	0	1
Jihočeský	34	6	1	41
Jihomoravský	55	5	2	62
Karlovarský	17	7	2	26
Královéhradecký	33	3	1	37
Liberecký	54	18	1	73
Moravskoslezský	32	3	6	41
Olomoucký	11	5	1	17
Pardubický	17	4	4	25
Plzeňský	26	2	0	28
Středočeský	20	4	3	27
Ústecký	37	17	2	56
Vysočina	13	11	0	24
Zlínský	34	2	0	36
Celkem v ČR	384	87	23	494

Zdroj: Národní databáze brownfields, vlastní zpracování.

Z uvedené tabulky č. 2 vyplývá, že nejvíce zjištěných a registrovaných objektů brownfields se nachází v Libereckém, Jihomoravském a Ústeckém kraji. Přičemž u typu lokality areál převládá jako nejčastější předchozí využití průmysl, následovaný zemědělstvím. Lokalita typu objekt sloužila nejčastěji průmyslu a občanské vybavenosti

a typ pozemek byl nejvíce využíván k průmyslu. Počet lokalit dle Národní databáze brownfields v ČR je přibližně 494. (Národní databáze brownfieldů, 2014).

7.2 Další databáze

Ostatní vzniklé databáze jsou také vytvořené na základě dat získaných z Vyhledávací studie, ale jejich zpracovateli jsou většinou agentury pro regionální rozvoj příslušných krajů. (Brownfieldy, 2011). Známý i je portál Regionální Informační Servis (dále jen „RIS“). Tento informační servis poskytuje různorodé informace o všech krajích ČR a na jeho webových stránkách nalezneme právě i informace o výskytu brownfieldů v krajích a v Praze. V databázi RIS je uveden jiný počet zmapovaných lokalit, než je uvedeno v Národní databázi a informace o nich zpracovala organizace Centrum pro regionální rozvoj ČR. (Regionální Informační Servis, 2009). Následující tabulka uvádí, jaké agentury a na jaké úrovni se zabývají lokalizací brownfieldů.

Tabulka 3: Agentury zabývající se mapováním lokalit brownfields v ČR a jejich úrovně

Úroveň	Organizace
Úroveň národní	CzechInvest
Úroveň regionální	Regionální Informační Servis
	Regionální rozvojové agentury jednotlivých krajů
	Karlovarská agentura rozvoje podnikání, p. o.

Zdroj: Vlastní zpracování.

8 BROWNFIELDY V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH ČR

Česká republika je země ležící ve střední Evropě. Po celém svém obvodu je obklopena čtyřmi sousedními státy. Na celkové rozloze 78,867 km² se nachází 13 krajů + hlavní město Praha. Všechny kraje kromě Prahy se zúčastnily Vyhledávací studie ve spolupráci s Agenturou CzechInvest. Jednotlivé kraje se od sebe liší počtem brownfieldů, jejich původním využitím, rozlohou, možným budoucím využitím. (Metodická podpora regionálního rozvoje: Administrativně-správní členění, 2014).

8.1 Zlínský kraj

Zlínský kraj se nachází na východě až jihovýchodě České republiky. Sousedí se třemi dalšími kraji republiky a sousední zemí Slovenskem. Spadá do Regionu soudržnosti NUTS II Střední Morava. Kraj tvoří 4 okresy, které obsahují 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Zabírá rozlohu 3 964 km², na které se nachází 305 obcí a žije zde kolem 591 042 obyvatel. Dominantou kraje je odvětví průmyslové a zpracovatelské. Naopak slabostí je indispozice nerostných surovin. (ČSÚ, Krajská správa ČSÚ ve Zlíně: Charakteristika kraje, 2014).

Obrázek 2: Umístění Zlínského kraje v ČR

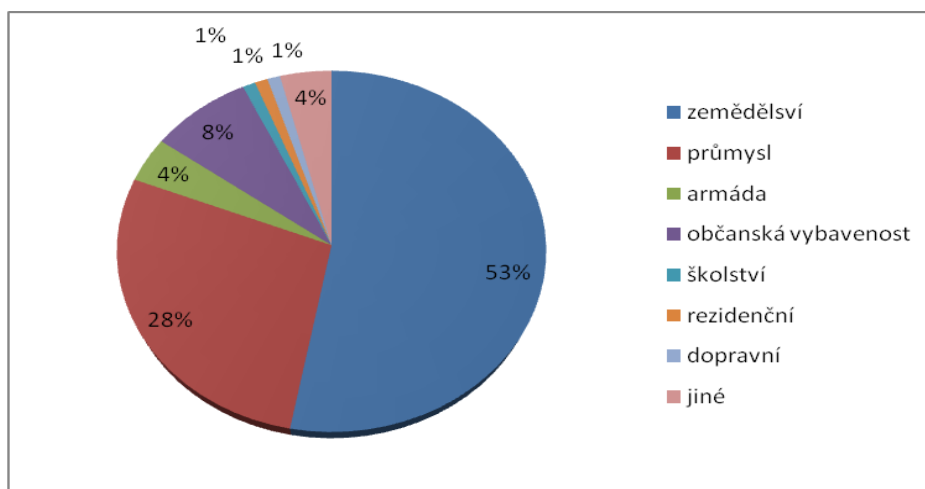
Zdroj: Geografie u nás, 2007.

Ve Zlínském kraji se nachází objekty brownfields, a proto se zde touto problematikou zabývají. Kraj má vytvořenou svou vlastní databázi a také zpracovanou Strategii využití brownfields ve Zlínském kraji. Úkolem strategie je pro zmapované brownfieldy najít

vhodné řešení jejich regenerace. (Zlínský kraj: Brownfields ve Zlínském kraji, 2014). Obsahem strategie je analytická, návrhová a implementační část. Cílem analytické část je analýza stavu brownfields v kraji, tzn. identifikace a výběr podle rozlohy do long-listu, analýza poptávky, SWOT analýza a výběr do short-listu. Cílem návrhové části je pak navržení možných způsobů revitalizace objektů. Kraj dále vytvořil propagační materiály k tematice brownfields, dostupné pro města a obce kraje a odbornou veřejnost. Kraj pořádá odborné konference, veletrhy a semináře, aby se zvýšilo povědomí o této problematice. (Analytická část: Strategie využití brownfields ve Zlínském kraji, 2010).

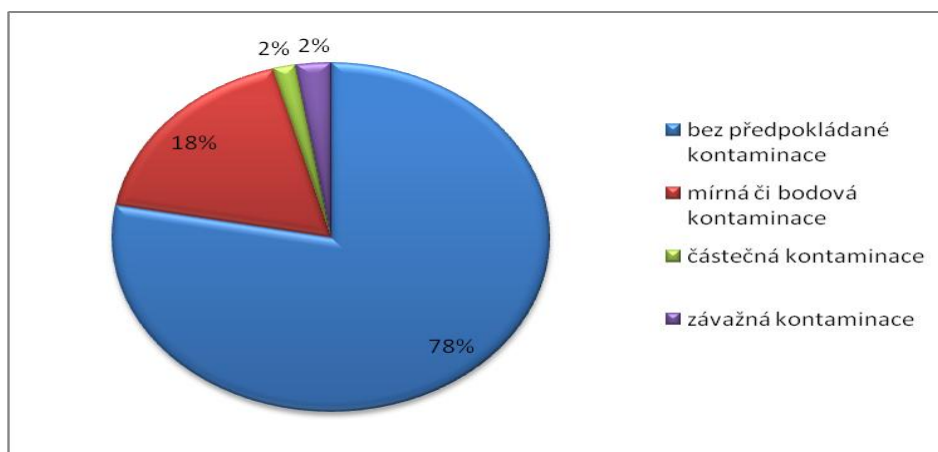
K vyhledání lokalit brownfieldů se ve Zlínském kraji zapojilo celkem 194 měst a obcí. Na území zapojených měst a obcí bylo nalezeno a identifikováno 173 objektů brownfields. Z nichž 27 našlo nové využití nebo právě probíhá revitalizace. Po dalších úpravách došlo ke snížení počtu na 114 lokalit, které dále byly využity k analytické části strategie. Nejvíce objektů brownfields, a to 45% se vyskytuje na území okresu Zlín. V okrese Kroměříž se nachází 28% objektů, v okrese Uherské Hradiště 19% a v okrese Vsetín 8%. V kraji jsou zastoupeny brownfieldy různých velikostí. Přičemž nejvíce se vyskytují lokality o rozloze 2 – 5 ha a nejméně je lokalit o rozloze nad 50 ha. Viz graf č. 1, je v kraji dle původního využití evidováno nejvíce zemědělských objektů, a to celých 53%. Dále se vyskytuje nejvíce objektů průmyslových a občanské vybavenosti. (Analytická část: Strategie využití brownfields ve Zlínském kraji, 2010).

Graf 1: Předchozí využití brownfields ve Zlínském kraji

Zdroj: Analytická část: Strategie využití brownfields ve Zlínském kraji, 2010.

Graf 2: Předpokládaná míra kontaminace

Zdroj: Brownfieldy, vlastní zpracování.

Ve výše znázorněném grafu č. 2 jsou zpracovány informace z databáze brownfieldů Zlínského kraje, týkající se míry kontaminace lokality. Více než polovina lokalit nezaznamenává žádné ekologické zátěže ani se nepředpokládá, že by v budoucnu došlo ke kontaminaci. Mírná či bodová kontaminace znamená, že se na většině území nachází plochy bez kontaminace a jen minimální plochy s kontaminací. I existence mírných ekologických zátěží nepředstavuje pro kraj a jeho obce nebezpečí v podobě nepříznivých vlivů na zdraví obyvatel. Ani částečná kontaminace, vyskytující se v kraji ve dvou případech brownfields, není závažná. Negativní vliv na životní prostředí kraje a zdraví jeho obyvatel mají lokality se závažnou kontaminací, kde je nutná celková dekontaminace a sanace objektu. (Analytická část: Strategie využití brownfields ve Zlínském kraji, 2010).

Zlínský kraj se středním výskytem brownfields, se potýká s určitými socioekonomickými dopady. V případě nezaměstnanosti nepůsobí brownfields negativně. Podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let) je 8,34% k datu 31. 3. 2014 a neustále klesá. Negativní dopady byly zaznamenány na přirozeném přírůstku, který byl -600 v roce 2012. V kraji došlo k vystěhování v témže roce 3 525 lidí, což mohlo být i v důsledku existence brownfields. Kriminalita se pohybuje do 10 000 trestních činů, a to i v roce 2010, kdy byla nejvyšší. Nyní je zaznamenáno její snižování. (Statistická ročenka Zlínského kraje, 2013).

8.2 Jihomoravský kraj

Jihomoravský kraj se nachází v severovýchodní části republiky. V kraji s rozlohou 7 196,5 km² a počtem obyvatel 1 166 313, se nachází 7 okresů, 21 obvodů obcí s rozšířenou působností a 673 obcí. Statutárním městem je zde Brno. Jihomoravský kraj je rozvinut především v oblasti strojírenského a elektrotechnického průmyslu. Díky nejteplejšímu podnebí v ČR se zde velice dobře daří zemědělství. (ČSÚ: Charakteristika Jihomoravského kraje, 2013).

Obrázek 3: Umístění Jihomoravského kraje v ČR

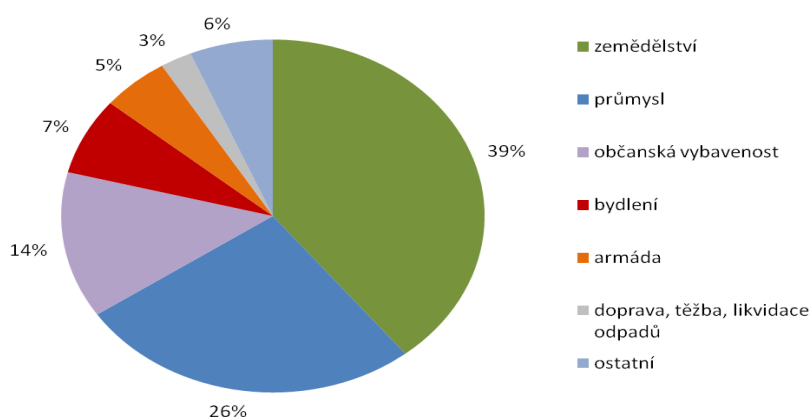
Zdroj: Geografie u nás, 2007.

V Jihomoravském kraji se problematikou brownfields zabývá Regionální rozvojová agentura jižní Moravy. Ta se mimo jiné podílela na vzniku webového portálu o brownfieldech v kraji. Databáze slouží potenciálním investorům, obcím kraje a veřejnosti. Součástí databáze nejsou brownfieldy v Brně. Brno si vede svou vlastní evidenci. Při uskutečnění podpory revitalizace brownfieldů využívá agentura výsledků Vyhledávací studie pro lokalizaci brownfieldů v Jihomoravském kraji. V kraji vychází již několik let případová studie, na jejíž tvorbě se podílí zástupci územně samosprávních celků a podnikatelské subjekty. Publikace je tvořena pro zájemce o tuto problematiku a cílem je seznámit s úspěšně realizovanými projekty brownfieldů. Dále jsou v kraji pořádány semináře s cílem rozšířit poznatky a zkušenosti. (Regionální rozvojová agentura Jižní Morava: Brownfields, 2010).

Při hledání chátrajících a nevyužívaných objektů bylo zapojeno 672 obcí kraje. (Brownfieldy, 2011). Celkem podle odhadů CzechInvestu se nachází v Jihomoravském

kraji více než 1 300 brownfieldů. V databázi kraje je jich registrováno ale pouze 151. Jak je patrné z grafu č. 3, nejvíce se v kraji vyskytuje objektů s průmyslovým a zemědělským předchozím využitím. Dále bylo v kraji zjištěno, že celých 57% objektů je bez ekologických zátěží. U 31% objektů lze předpokládat ekologickou zátěž a až 10% objektů je postiženo ekologickou zátěží. U brownfieldů často záleží na tom, v jakém jsou vlastnictví. V Jihomoravském kraji je nejvíce lokalit v soukromém vlastnictví, následované veřejným vlastnictvím a až u 3% lokalit není vlastnictví známo. (CzechInvest: Jihomoravský kraj nabízí investorům až 1300 brownfieldů, 2008).

Graf 3: Předchozí využití brownfields v Jihomoravském kraji + Brno

Zdroj: Hladík J., Regionální rozvojová agentura, 2014.

Obyvatelé Jihomoravského kraje se i přes větší počet brownfields, nemusí obávat nepříznivých socioekonomických dopadů. Situace na trhu práce je příznivá, nezaměstnanost klesá a podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let) je 9,08% za 1. čtvrtletí roku 2014. Přirozený přírůstek byl pro rok 2012 zachycen na čísle 630 a i přes vysoký počet vystěhovalých lidí, není předpokladem k odchodu výskyt brownfields. Kriminalita je zde vyšší, za rok 2012 bylo zjištěno 29 533 trestních činů a jejich stav je kolísavý. (Statistická ročenka Jihomoravského kraje, 2013).

8.3 Kraj Vysočina

Kraj Vysočina leží na pomezí Čech a Moravy. Na rozloze přibližně 6 800 km² se nachází 5 okresů, které zahrnují 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Obcí je v kraji zaznamenáno 704 a ke konci roku 2010 zde žilo necelých 515 000 obyvatel. Kraj se vyznačuje podprůměrnými přírodními podmínkami, ale i přes to

se zde daří zemědělství. Vysočina disponuje 3 významnými památkami, zapsanými v seznamu UNESCO. (BusinessInfo: Charakteristika kraje Vysočina, 2011).

Obrázek 4: Umístění kraje Vysočina v ČR

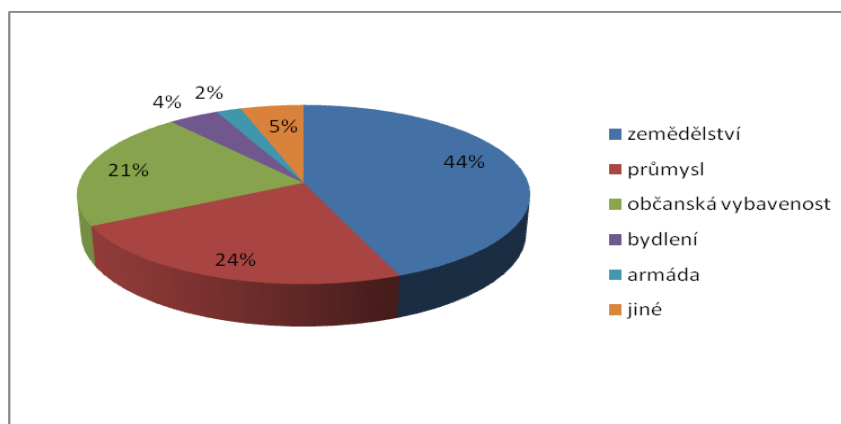
Zdroj: Geografie u nás, 2007.

I kraj Vysočina byl osloven MPO prostřednictvím Agentury CzechInvest a požádán o spolupráci na přípravě Vyhledávací studie pro lokalizace brownfields. Zpracovatelem získaných dat se poté stala Regionální rozvojová agentura Vysočina. Na základě vypracované studie došlo ke vzniku databáze kraje, která je dostupná na oficiálních stránkách kraje. Studie také sloužila jako podklad pro přípravu projektů a dokumentů, které se zabývají brownfielddy a jejich regenerací. Dále bylo za pomoci studie zmapováno několik lokalit, které bylo možné financovat nejen v rámci programu Reality, který je součástí Operačního programu průmysl a podnikání, ale také z dalších programů a grantů. (RRA Vysočina: Brownfields kraje Vysočina, 2014).

Na základě zjištěných dat se Agentura CzechInvest domnívá, že se na území kraje Vysočina vyskytuje až 633 brownfieldů. Graf č. 4 ukazuje, že necelá polovina z počtu odhadovaných nevyužívaných objektů je pozůstalostí po zemědělské činnosti. Druhým nejčastějším předchozím využitím byl průmysl. V kraji se nachází i mnoho starých kulturních domů, autobusových zastávek, malých samoobsluh, které vypovídají o velké existenci lokalit po občanské vybavenosti. Z hlediska vlastnictví je celých 62% lokalit majetkem soukromých osob a 38% lokalit patří veřejným institucím. Na Vysočině se nachází poměrně mnoho lokalit, u kterých je zjištěna kontaminace. V procentním zobrazení je takových lokalit 12%. Následně u 22% lze předpokládat ekologickou zátěž

a u 66% lokalit je zjištěno, že jsou zdravé, bez ekologické zátěže. V kraji se nachází mnoho lokalit využívaných pro občanskou vybavenost. Studie doporučila kraji využít až 23% lokalit, které by bylo vhodné po revitalizaci využívat opět pro občanskou vybavenost. (CzechInvest: Kraj Vysočina potřebuje investory pro 630 brownfieldů, 2008).

Graf 4: Předchozí využití brownfields na Vysočině

Zdroj: CzechInvest, vlastní zpracování.

V kraji Vysočina je zaznamenán podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let) 8,02% k březnu 2014 a nezaměstnanost stále klesá. Přírozený přírůstek je záporný -75 pro rok 2012. Celkem v tomto roce došlo k vystěhování 3 862 lidí. Vzhledem k těmto údajům není kraj ovlivněn velkými socioekonomickými dopady. Kriminalita je brána jako nižší ve srovnání s např. Středočeským nebo Moravskoslezským krajem a je neustále snižována o cca 100 trestních činů ročně (Statistická ročenka kraje Vysočina, 2013).

8.4 Jihočeský kraj

Jak sám název napovídá, tento kraj leží v jižní části republiky. Je obklopen 4 kraji a na své nejjižnější části tvoří státní hranici s Rakouskem. To občanům kraje nabízí mnoho pracovních příležitostí. Na rozloze 10 057 km² se nachází 623 obcí, z nichž 53 má status města. Žije zde více jak 638 tisíc obyvatel. V kraji se daří nejvíce pěstování obilovin, olejnin a brambor. V průmyslu se daří zpracovatelskému. (BusinessInfo: Charakteristika Jihočeského kraje, 2011).

Obrázek 5: Umístění Jihočeského kraje v ČR

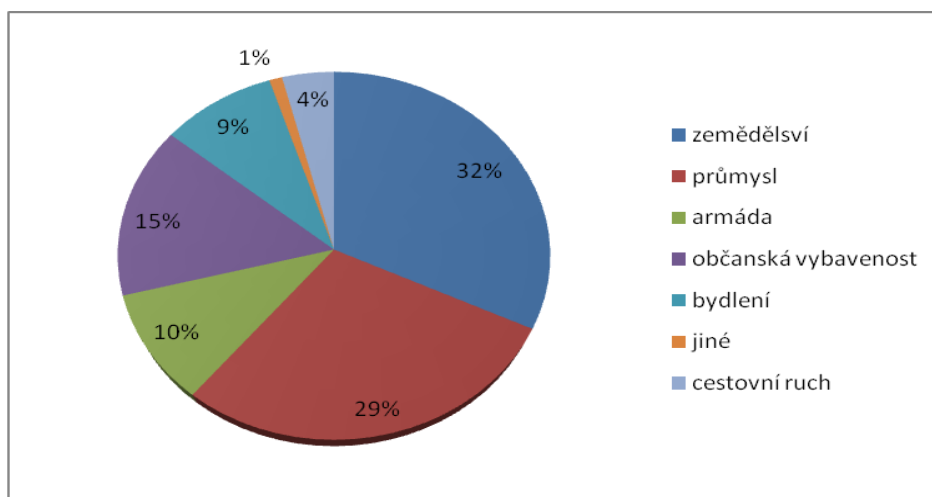

Zdroj: Geografie u nás, 2007.

Ve spolupráci s Agenturou CzechInvest vypracoval Jihočeský kraj Vyhledávací studii pro lokalizaci brownfields na území Jihočeského kraje. Zpracovatelem získaných dat se stal krajský úřad, který dále na základě těchto dat vytvořil krajskou databázi investičních příležitostí zahrnující i objekty definované jako brownfields. Databáze je přístupná na stránkách Jihočeského kraje, lokality jsou v ní rozděleny podle obcí s rozšířenou působností a pravidelně dochází k její aktualizaci. (Jihočeský kraj: Brownfields, 2014).

Podle odhadů Agentury CzechInvest se nachází na území kraje až 750 brownfieldů. Většina těchto lokalit se, jako u většiny krajů, využívala v minulosti k zemědělské a průmyslové činnosti. Také se na území vyskytuje poměrně mnoho lokalit, které jsou pozůstatkem po vojenské činnosti. Procentní vyjádření zobrazuje graf č. 5. V Jižních Čechách je 6% lokalit, které nesou ekologickou zátěž. U vysokých 51% lokalit, lze předpokládat ekologickou zátěž. Pro tyto lokality může být obtížné najít nového investora. Pro občany kraje to ale nepředstavuje žádné velké ohrožení jejich zdraví. Zbýlých 43% prokazatelně netrpí znečištěním. Jihočeské brownfieldy jsou nejvíce ve vlastnictví soukromníků. Pouze 16% lokalit vlastní veřejné instituce a u 11% lokalit zatím není znám vlastník. (CzechInvest: Jihočeský kraj nabízí investorům 750 brownfieldů, 2008).

Graf 5: Předchozí využití brownfields v Jihočeském kraji

Zdroj: CzechInvest, vlastní zpracování.

Vypracovaná studie Agenturou CzechInvest se nezabývá jen vyhledáváním a popisem brownfieldů, ale také hledáním budoucího využití brownfieldů na území kraje. Pro většinu lokalit je navrženo zaměřit budoucí využití na občanskou vybavenost. Pro obchod a služby občanů by bylo vhodných až 40% zmapovaných lokalit. Pro návrat k původnímu zemědělskému využití je doporučeno jen 15% brownfieldů. Naopak nejméně doporučeno je směřovat budoucí využití pro cestovní ruch a veřejnou zeleň. (CzechInvest: Jihočeský kraj nabízí investorům 750 brownfieldů, 2008).

Jihočeský kraj je se svou socioekonomickou situací spokojen. Podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let) je 7,8%. Tento údaj je aktuální pro konec března 2014. Celkově je nezaměstnanost zachycena jako klesající. Přírozený přírůstek je 151 pro rok 2012, což je pro kraj pozitivní. Vystěhovaných lidí v roce 2012 bylo 4 288. Není to ale spojováno se existencí lokalit brownfields. Kriminalita je zde snižována od roku 2011 a snižuje se ročně cca o necelých 1000 zjištěných trestních činů. (Statistická ročenka Jihočeského kraje, 2013).

8.5 Plzeňský kraj

Tento kraj leží na jihozápadě České republiky. Po svém obvodu je obklopen Karlovarským, Středočeským a Jihočeským krajem. Je tvořen 7 okresy. S rozlohou 7 561 km² se řadí mezi největší kraje ČR a s počtem obyvatel přibližně 571 863 zaujímá

9 místo mezi kraji ČR. V kraji je rozvinut zpracovatelský průmysl a daří se zde i zemědělství. (BusinessInfo: Charakteristika Plzeňského kraje, 2011).

Obrázek 6: Umístění Plzeňského kraje v ČR

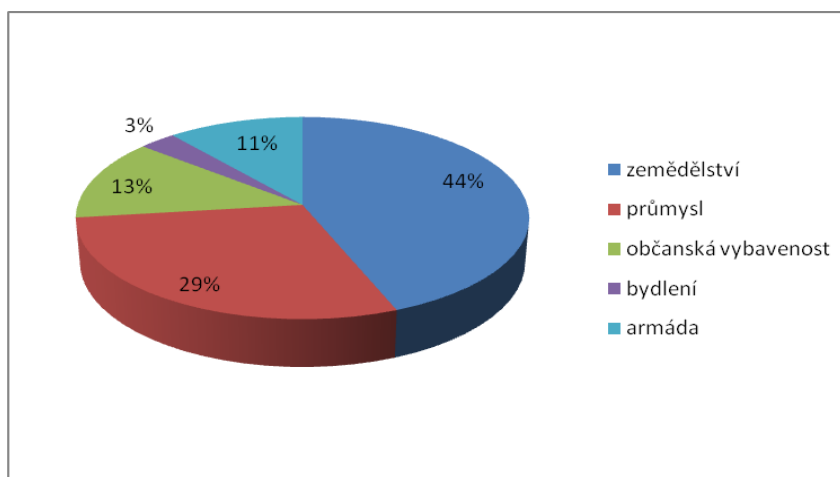

Zdroj: Geografie u nás, 2007.

Plzeňský kraj spolupracoval s agenturou CzechInvest na Vyhledávací studii brownfields v Plzeňském kraji a na základě zjištěných výsledků zmapoval lokality označené za brownfields.

Odhad agentury CzechInvest stanovil, že přibližný výskyt brownfieldů v Plzeňském kraji je 750. Jen takové lokality, které splňují podmínky, např. velikost minimálně 0,5 ha, jsou zapsané a charakterizované v databázi. Národní databáze brownfieldů v současné době obsahuje 28 takových lokalit. Následující graf č. 6 ukazuje, že nejvíce lokalit na území kraje má minulé využití v zemědělství, které je následované průmyslem. Nezvykle velký počet je zaznamená v kraji u armádních brownfields, jejichž podíl 11% přesahuje až dvojnásobně průměr celorepublikový. Celková rozloha všech lokalit v kraji vystoupila na 24,55 km². Bez ekologické zátěže se na Plzeňsku vyskytuje 59% objektů. U 33% objektů lze předpokládat ekologickou zátěž a 5% lokalit je postiženo kontaminací. I v Plzeňském kraji je většina lokalit v soukromém vlastnictví a necelá třetina patří veřejným institucím.

Graf 6: Předchozí využití brownfields v Plzeňském kraji

Zdroj: CzechInvest, vlastní zpracování.

V případě revitalizace některých objektů je Studií doporučeno soustředit budoucí využití na lehký průmysl a služby. Až 30% lokalit by mohlo sloužit občanské vybavenosti a službám souvisejícím s bydlením. (CzechInvest: Brownfieldy v Plzeňském kraji, 2008).

V Plzeňském kraji se potýkají se středním výskytem brownfields a přijatelnými socioekonomickými dopady. Podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let) je 6,37% pro 1. čtvrtletí 2014 a je neustále snižován. Přirozený přírůstek není ideální s číslem -235, pro kraj to ale není neúnosné. Trestné činy jsou zaznamenány jako klesající a pohybují se kolem 12 800 zjištěných trestních činů. (Statistická ročenka Plzeňského kraje, 2013).

8.6 Karlovarský kraj

Karlovarský kraj tvořen 3 okresy se nachází na západě České republiky. Sídlním městem kraje je město Karlovy Vary. Na rozloze 3 314 km² žije 307 444 obyvatel. Kraj je známý rozvinutým lázeňstvím, stáčírnami minerálních vod, chemickým a keramickým průmyslem. (BusinessInfo: Karlovarský kraj, 2014).

Obrázek 7: Umístění Karlovarského kraje v ČR

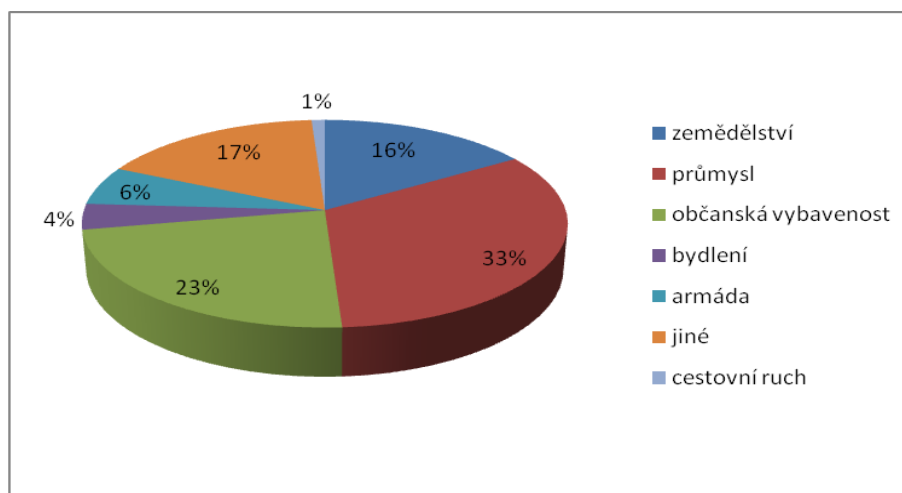
Zdroj: Geografie u nás, 2007.

V Karlovarském kraji se na řešení brownfieldů podílí Agentura projektového a dotačního managementu Karlovarského kraje. Agentura si klade za cíl vytvářet takové podmínky, aby mohlo docházet k revitalizaci objektů brownfields. Pro dosažení cíle spolupracuje s agenturou CzechInvest, s hospodářskou komorou, městy a obcemi kraje, majiteli nemovitostí a s dalšími subjekty. Na základě spolupráce vznikla v roce 2006 Vyhledávací studie pro lokalizaci brownfields v Karlovarském kraji. V roce 2007 byl zpracován Průzkum podnikatelských nemovitostí v Karlovarském kraji. A v témže roce byly uvedeny do provozu webové stránky investičních příležitostí v kraji, kde jsou mimo jiné nabízeny a charakterizovány objekty pro investory. Stránky jsou neustále ve vývoji a zatím poskytují informace o 27 lokalitách. (Agentura projektového a dotačního managementu Karlovarského kraje: Strategie a koncepce, 2014).

V první fázi vyhledávací studie bylo zmapováno 200 objektů. V roce 2008 jich bylo zmapováno až 420. Nejvíce lokalit má průmyslový původ. Naopak nejméně, oproti celorepublikovému průměru, se vyskytuje lokalit se zemědělským předchozím využitím. Velké zastoupení mají i lokality, jejichž původní využití je definované jako „jiné“. Následující graf č. 7 zobrazuje procentní podíl všech typů předchozího využití v Karlovarském kraji. Bez ekologické zátěže jsou ¾ lokalit (73%). Což je pro kraj velice kladným faktorem. Vyskytují se i lokality, kde lze předpokládat ekologickou zátěž. U 5% lokalit se vyskytuje zátěž a 2% zůstávají neurčena. Z hlediska vlastnictví pochází 72% lokalit ze soukromého vlastnictví a jen 17% je ve vlastnictví veřejných institucí. Největší počet brownfields je zaznamenán na území měst s 10 000 – 50 000

obyvatel. Agenturou CzechInvest bylo kraji doporučeno nejlepší budoucí využití lokalit. Navrženo bylo zregenerovat 41% pro potřeby občanů. Tzn. pro bydlení a s ním související služby. A 38% v budoucnosti zregenerovaných lokalit by mohlo mít podle doporučení využití v lehkém průmyslu. (CzechInvest: Karlovarský kraj hyzdí přes 13 km² člověkem zničené země, 2008).

Graf 7: Předchozí využití brownfields v Karlovarském kraji

Zdroj: CzechInvest, vlastní zpracování.

Karlovarský kraj je výskytem brownfields mírně ovlivněn. Podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let) je 9,15% k 31. 3. 2014 a i zde se stále snižuje. Přirozený přírůstek je -252 pro rok 2012. Nepředpokládá se, že je to důsledkem existence brownfields. Počet vystěhovaných lidí je 3 595, což je přibližně ve stejné výši jako u ostatních krajů. Kriminalita zda patří mezi ty nižší, a je zaznamenána jako kolísavá již od roku 2010. (Statistická ročenka Karlovarského kraje, 2013).

8.7 Ústecký kraj

Ústecký kraj s rozlohou 5 335 km² a 828 026 obyvateli leží na severozápadě ČR. Z administrativního hlediska se na území kraje nachází 7 okresů. Jejich okresní úřady byly ale zrušeny a nahrazeny správními obvody obcí s rozšířenou působností, kterých je 30. Největší obec/město kraje představuje Ústí nad Labem. Nejvíce se zde daří těžkému a chemickému průmyslu, který má ale špatný vliv na stav životního prostředí. (BusinessInfo: Charakteristika Ústeckého kraje, 2011).

Obrázek 8: Umístění Ústeckého kraje v ČR

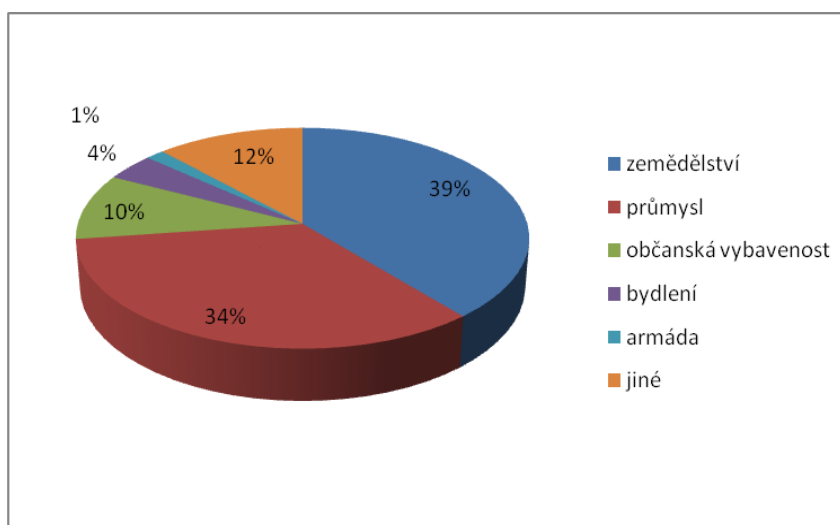
Zdroj: Geografie u nás, 2007.

Ústecký kraj se problematikou brownfields zabývá poměrně dlouhou dobu. Společně s Moravskoslezským krajem se stal součástí projektu Phare 2001 CZ.01.10.02. Strategie regenerace brownfields. Tento projekt zorganizovala agentura CzechInvest a zpracovala společnost Parsons Brinckerhoff z Velké Británie. Výsledkem projektu bylo nalezení přibližně 835 objektů brownfields. I přes to, že projekt vznikl v letech 2003 – 2004, databáze je stále aktivní. V rámci projektu mělo kromě vzniku databáze dojít k založení subjektu Brownfields Unit, který měl sloužit jako správce databáze a připravovat projekty regenerace lokalit. Tento krok ale nebyl uskutečněn. (Sixta, J.: Brownfields v Ústeckém kraji, 2007). Existence tohoto projektu, je pro kraj velkou výhodou a řadí ho na přední pozice pro získání finančních podpor rozvojových aktivit. Dále byla pro Ústecký kraj taktéž vypracována Vyhledávací studie pro lokalizaci brownfields. (Czech property market: Ústecký kraj, 2014).

Na území Ústeckého kraje bylo zmapováno 781 lokalit, které byly charakterizovány a přidány do databáze kraje. Nejvýznamnější byly pak zařazeny do Národní databáze. Průměrná velikost lokality je odhadována na 3,1 ha. Pouhá 4% z celkového počtu jsou lokality o velikosti větší než 10 ha. 53%, kterým odpovídá 415 lokalit, jsou lokality o velikosti menší než 1 ha. (Fiala, P. & Pondělík, M.: Revitalizace brownfieldů v montánních oblastech Ústeckého kraje, 2014). Z hlediska předchozího využití převládají zemědělské objekty, následované objekty průmyslovými. Třetí největší skupinu objektů tvoří lokality, které připadaly armádě. Procentní podíly předchozího

využití lze vidět na grafu č. 8. Z hlediska existence ekologické zátěže je prokázané, že slabých 33% lokalit není postižených, u 8% ji nelze prokázat a naopak lokalit, kde lze předpokládat ekologickou zátěž, je 59%. Z hlediska vlastnictví se v soukromém vlastnictví nachází 71% lokalit, 11% lokalit je ve vlastnictví veřejných institucí a u 18% není vlastnictví určeno. (CzechInvest: Ústecký kraj hledá investory pro 758 brownfieldů, 2008).

Graf 8: Předchozí využití brownfields v Ústeckém kraji

Zdroj: CzechInvest, vlastní zpracování.

V Ústeckém kraji jsou socioekonomické dopady výskytu brownfields značné především u podílu nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let), který je 11,71% pro 1. čtvrtletí 2014. Předpokládá se postupné snižování nezaměstnanosti i ve spojení s provedenými revitalizacemi lokalit brownfields. Přirozený přírůstek byl -744 v roce 2012. I zde by ale mělo postupně docházet ke zlepšení. Kriminalita je zaznamenána s poklesem zhruba o 3 000 zjištěných trestních činů od roku 2011 do roku 2012. (Statistická ročenka Ústeckého kraje, 2013).

8.8 Liberecký kraj

Liberecký kraj najdeme na severu České republiky. Je obklopen 3 kraji a zároveň sousedí s Německem. Na území kraje se nachází 4 okresy a 10 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Svou rozlohou 3 163 km² je řazen mezi nejmenší kraj

v republice. Ve 215 obcích kraje žije celkem cca 438 609 obyvatel. Z pohledu hospodářství převládá v kraji průmysl. Kraj je bohatý svou kulturní tradicí a pro jedinečnost krajiny neustále roste cestovní ruch. (ČSÚ, Krajská správa ČSÚ v Liberci: Charakteristika kraje, 2014).

Obrázek 9: Umístění Libereckého kraje v ČR

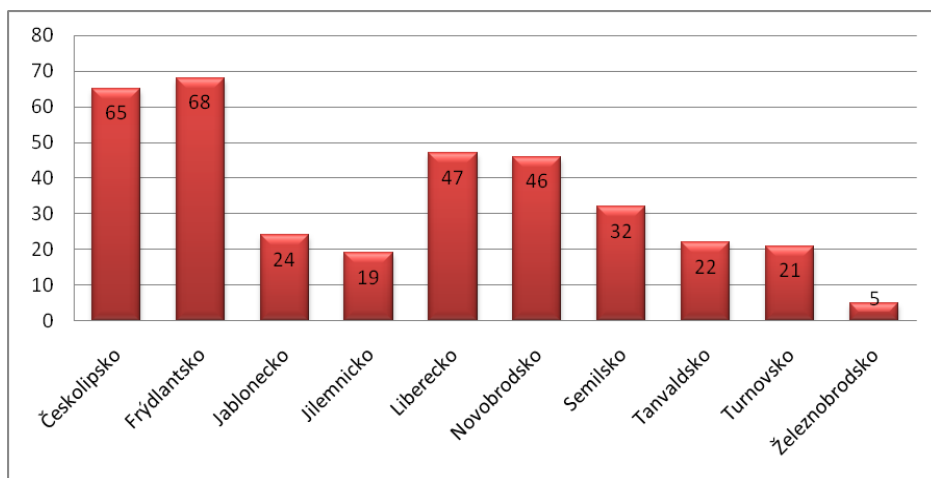
Zdroj: Geografie u nás, 2007.

Liberecký kraj není žádnou výjimkou a také spolupracoval s Agenturou CzechInvest na Vyhledávací studii pro lokalizaci brownfields na území Libereckého kraje. V návaznosti na to, byla poté vytvořena databáze kraje. Tímto aktivita kraje nekončí. Na téma brownfields jsou pořádány semináře a konference. Byl vydán katalog objektů brownfields a na stránkách kraje v sekci Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů je neustále aktivní nabídka brownfieldů k prodeji či nájmu. (Liberecký kraj: Vyhledávací studie pro lokalizaci brownfields na území Libereckého kraje z r. 2007, 2014). Nově zahájil Liberecký kraj putovní výstavu, která se koná v různých městech kraje. Účelem této výstavy je seznámit návštěvníky s úspěšnými projekty revitalizace objektů na území kraje. (Langer, J., Liberecko: Putovní výstava brownfields renovovaných v Libereckém kraji začíná v Železném Brodě, 2014).

Celkem se na území kraje vyskytuje až 600 brownfieldů. V krajské databázi brownfields je momentálně identifikováno 349 objektů. (Liberecký kraj: Brownfields a greenfields, 2014). Jak je patrné z grafu č. 9, nejvíce lokalit se nachází na Frýdlantsku a Českolipsku. Naopak nejméně objektů je na Železnobrodsku. Pokud bychom hledali

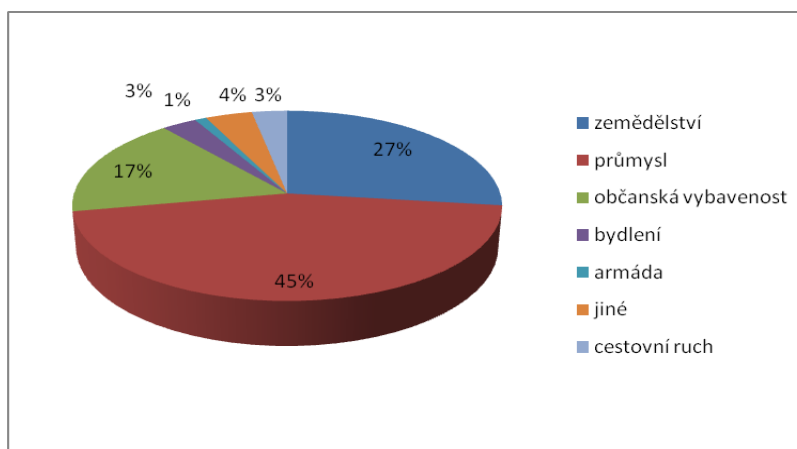
nejčastější předchozí využití, bylo by to jednoznačně v oblasti průmyslu. Takových lokalit existuje v kraji 40%. Druhé místo patří zemědělství. V Libereckém kraji se nachází, v porovnání s ostatními kraji republiky, nejvíce lokalit, které byly dříve využívány v cestovním ruchu a v lázeňství. Na grafu č. 10 lze vidět procentní podíly jednotlivých typů předchozího využití lokalit. Z pohledu ekologické zátěže se v kraji bohužel vyskytuje nejvíce lokalit (62%), u kterých ji lze předpokládat. Tento stav je reakcí na rozvinutý průmysl. Lokalit bez ekologické zátěže je pak 35%. (CzechInvest: V Libereckém kraji čeká na regeneraci 650 brownfieldů, 2008).

Graf 9: Výskyt objektů brownfields na území ORP

Zdroj: Liberecký kraj, odbor Regionálního rozvoje a evropských projektů, vlastní zpracování.

Graf 10: Předchozí využití brownfields v Libereckém kraji

Zdroj: Vyhledávací studie pro lokalizaci brownfields na území Libereckého kraje, 2007.

Obyvatelé Libereckého kraje se i přes největší počet brownfields, nemusí obávat nepříznivých socioekonomických dopadů. Situace na trhu práce je poměrně příznivá, nezaměstnanost klesá a podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let) je 8,76% za 1. čtvrtletí roku 2014. Přirozený přírůstek byl pro rok 2012 zachycen na čísle 206. Kriminalita v důsledku existence brownfields není v kraji nijak vysoká. Počet zjištěných trestných činů je přibližně 13 000 s minimálním ročním snižováním. (Statistická ročenka Libereckého kraje, 2013).

8.9 Královéhradecký kraj

Královéhradecký kraj, o rozloze 4 759 km² a počtem obyvatel 552 946, leží v severovýchodní části republiky. Se sousední zemí Polskem tvoří státní hranice o délce cca 208 km. Kraj má pět okresů zahrnující 15 obvodů obcí s rozšířenou působností a celkem 448 obcí, z nichž 48 má statut města. Královéhradecko se pyšní rozvinutým průmyslem, zemědělstvím a cestovním ruchem a na jeho území se nachází velký počet chráněných území. (ČSÚ: Krajská správa ČSÚ v Hradci Králové: Charakteristika kraje, 2014).

Obrázek 10: Umístění Královéhradeckého kraje v ČR

Zdroj: Geografie u nás, 2007.

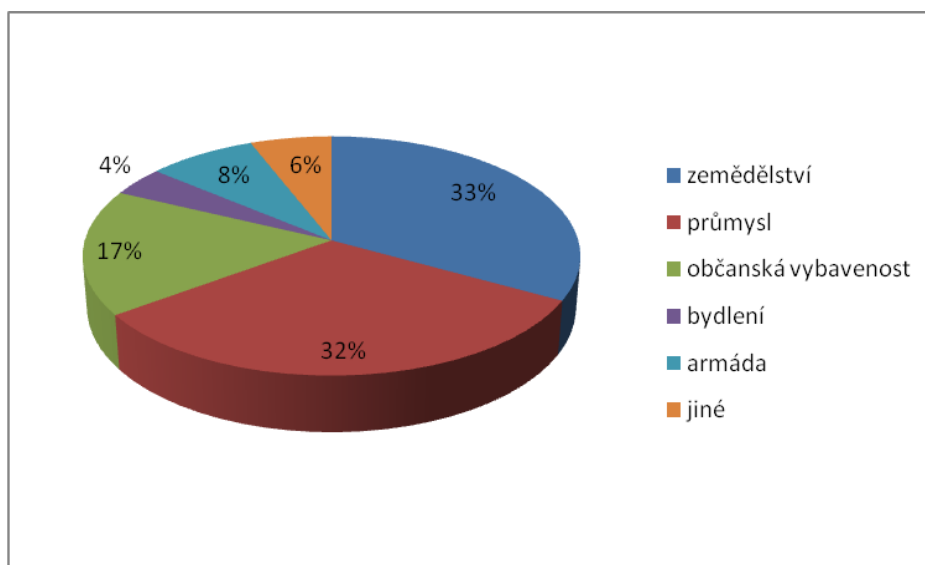
V Královéhradeckém kraji bylo rovněž rozhodnuto o provedení Vyhledávací studie pro lokalizaci brownfields v Královéhradeckém kraji. Hlavním partnerem při pořízení studie se stala Agentura CzechInvest. Pro vytvoření databáze kraje získané informace

následně zpracovala firma Atelier T-plan s. r. o. Praha. Na základě studie bylo pro první krok stanoveno zpracovat informace o minimálně 200 lokalitách. V dalším kroku bylo detailněji popsáno 244 lokalit, které byly zařazeny do Katalogu brownfieldů. Z tohoto počtu bylo po následném posouzení lokalit z hlediska významu, polohy, rozlohy a funkce vybráno 30 lokalit. V závěrečné fázi pak bylo se souhlasem vlastníků uveřejněno 10 lokalit brownfields. (Mucha, P., Vyhledávací studie pro lokalizace brownfields na území Královéhradeckého kraje, 2008). Dále si Královéhradecký kraj na svých webových stránkách vede databázi investičních příležitostí, kde jsou uveřejněny i některé lokality brownfields. Celkem je uveřejněno v této databázi 40 lokalit. U 36 z nich, je uveden typ lokality. Nejčastějším typem lokalit jsou areály, kterých je 17. Typ lokality objekt se vyskytuje v 16 případech, typ budova je pouze dvakrát a jedna lokalita nespadá do žádného typu lokality. (Rozvojové plochy: Brownfieldy v Královéhradeckém kraji, 2014).

Odhady agentury CzechInvest hovoří o více než 750 lokalitách vyskytujících se na území Královéhradeckého kraje. Ve většině případů se jedná o lokality po zemědělské a průmyslové činnosti. Ve srovnání s ostatními kraji republiky, se na Královéhradecku vyskytuje podstatně více brownfieldů s předchozím armádním využitím. Z různých studií vyplývá, že armádní brownfieldy bývají co do rozlohy o několik hektarů větší, než objekty po jiných činnostech. Graf č. 11 zobrazuje typy předchozího využití lokalit v procentech. Vlastnictví brownfieldů v kraji odpovídá složení 71% soukromé vlastnictví, 20% veřejné vlastnictví a 9% bez určeného vlastnictví. Na území kraje je zmapováno 5% lokalit se zjištěnou kontaminací, 33% lokalit bez ekologické zátěže, 61% lokalit, u kterých lze předpokládat ekologickou zátěž a 1% lokalit je zatím bez určené míry kontaminace. (CzechInvest: Na 750 opuštěných areálů v Královéhradeckém kraji nutně potřebuje investora, 2008).

V případě plánované revitalizace některých objektů je investorům doporučeno, aby budoucí využití směřovalo pro potřeby obyvatel, tedy pro bydlení a služby. Případně také mohou plochy v budoucnu sloužit smíšenému zemědělství. Průmyslové využití by pak mohlo připadat na 26% brownfieldů kraje. (CzechInvest: Na 750 opuštěných areálů v Královéhradeckém kraji nutně potřebuje investora, 2008).

Graf 11: Předchozí využití brownfields v Královéhradeckém kraji

Zdroj: CzechInvest, vlastní zpracování.

V Královéhradeckém kraji nejsou socioekonomické dopady v důsledku brownfields neúnosné. Nezaměstnanost je stále snižována a podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvo ve věku 15 – 64 let) je 7,44% k prvnímu čtvrtletí 2014. Co se týče přirozeného přírůstku, je v tomto kraji v porovnání s ostatními kraji, značně slabý na čísle -358. Kriminalita zde není vykazována v nadměrné míře a mezi lety 2010 – 2012 došlo k jejímu značnému snížení. (Statistická ročenka Královéhradeckého kraje, 2013).

8.10 Pardubický kraj

Pardubický kraj leží ve východní části České republiky. Jeho sousedy jsou kraje Středočeský, Královéhradecký, Olomoucký, Jihomoravský a Vysočina. Kraj zabírá území o rozloze 4 519 km², na kterém největší plochu tvoří zemědělská a orná půda. Počet obyvatel ke konci roku 2012 byl 516 411 a nejvíce se jich soustřeďuje v Pardubickém okrese. Na Pardubicku jsou celkem 4 okresy, které zahrnují 15 obvodů obcí s rozšířenou působností. Kraj se dostal do podvědomí lidí díky tradičním pardubickým perníčkům. (BusinessInfo: Charakteristika Pardubického kraje, 2011).

Obrázek 11: Umístění Pardubického kraje v ČR

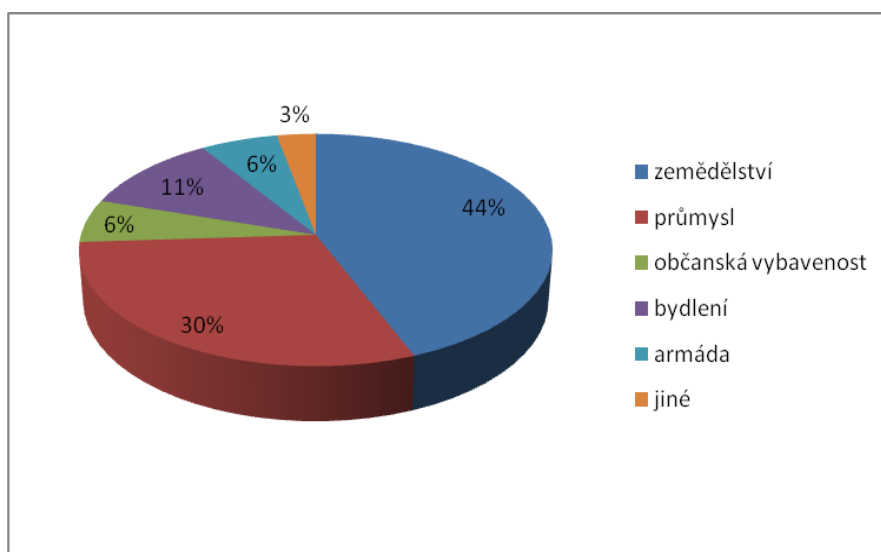
Zdroj: Geografie u nás, 2007.

Aktivitou Pardubického kraje v oblasti problematiky brownfields byl vznik Vyhledávací studie pro lokalizace brownfields na území Pardubického kraje. Na studii spolupracoval kraj s Agenturou CzechInvest. Studie zpracovala v prvním kroku informace o 200 lokalitách. V dalších kolech se snižoval počet lokalit, které byly detailněji popsány. V závěrečném čtvrtém kole bylo uvedeno 10 nejatraktivnějších lokalit. (Pardubický kraj: Brownfields v Pardubickém kraji, 2007). Protože si je kraj vědom výskytu brownfieldů na svém území a snaží se o jejich revitalizaci, pořádá odborné semináře. Semináře se věnují Národní databázi brownfields, Národní strategii regenerace brownfields a možnostem financování jejich regenerace. (Pardubický svět: Seminář k problematice brownfields, 2013). MPO a Agentura CzechInvest každoročně pořádají soutěž zvanou Průmyslová zóna roku. Pardubickému kraji před lety přálo štěstí a získal ocenění Brownfield roku 2005. Vítězem se stala provedená rekonstrukce pivovaru v Chrudimi. (Ekolist.cz: Pardubický kraj: Brownfield roku 2005 bude slavnostně otevřen, 2007).

Na území Pardubického kraje bylo vyhledáno přibližně 600 lokalit odpovídajících brownfieldu. Graf č. 12 představuje, jaká jsou předchozí využití brownfieldů. Více než polovina lokalit byla dříve využívána k zemědělství. Dle celorepublikového průměru je v kraji předchozí zemědělské využití výraznější než v jiných krajích. Druhým nejčastějším předchozím využitím byl průmysl. Vlastníci lokalit jsou ze 77% soukromé osoby a pouze 17% lokalit vlastní veřejné instituce. Majitelé lokalit nejsou známy u 6% objektů. Kontaminováno je 5% lokalit. I přesto, že se nejedná o velké procento, pro kraj

bude náročné pro takové lokality najít investory. Necelá polovina, přesněji 40% opuštěných areálů, není ohrožena kontaminací. Tyto objekty jsou tedy bez ekologické zátěže. Vyskytuje se zde ale také 55% lokalit, u kterých lze předpokládat ekologickou zátěž. Pro kraj to může znamenat těžší hledání nových investorů pro tyto lokality. U zbylých 5% chátrajících objektů nebyla míra kontaminace doposud určena. V případě budoucích revitalizací Studie doporučuje novým investorům návrat k zemědělskému a průmyslovému využití. (CzechInvest: V Pardubickém kraji čeká na regeneraci 600 brownfieldů, 2008).

Graf 12: Předchozí využití brownfields v Pardubickém kraji

Zdroj: CzechInvest, vlastní zpracování.

V Pardubickém kraji nepůsobí brownfields negativně na socioekonomickou situaci. Podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let) je 7,65% k 1. čtvrtletí 2014. Přírozený přírůstek k roku 2012 byl zachycen na -18. Kriminalita je zde nízká. Vznik trestných činů tedy není důsledkem existence objektů brownfields. Od roku 2010 – 2012 byla kriminalita udržována na stejné výši. (Statistická ročenka Pardubického kraje, 2013).

8.11 Olomoucký kraj

Tento kraj se nachází ve východní části České republiky. Je obklopen čtyřmi kraji, členěn na pět okresů a rozčleněn na 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Obcí je v kraji přibližně 399 a hlavním krajským městem je Olomouc. Rozloha kraje činí 5 266 km² a počet obyvatel k 31. 12. 2012 byl 637 609. (ČSÚ, Krajská správa ČSÚ v Olomouci: Charakteristika kraje, 2014).

Obrázek 12: Umístění Olomouckého kraje v ČR

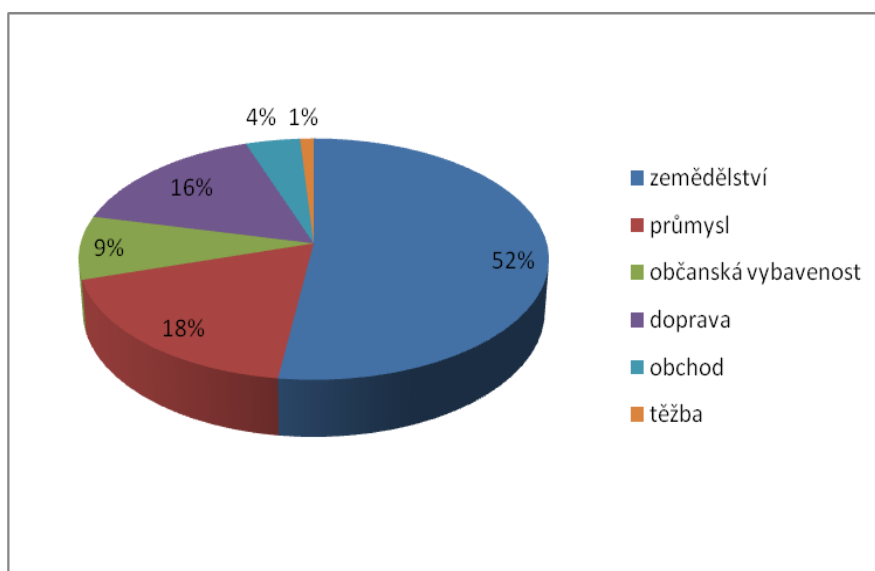
Zdroj: Geografie u nás, 2007.

Co se týká aktivit spojených s problematikou brownfields, kraj spolupracuje s Agenturou CzechInvest. Olomoucký kraj nemohl být výjimkou, a i zde v roce 2011 probíhala Vyhledávací studie brownfields v Olomouckém kraji, kterou zpracovala společnost PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s. r. o. Lokality označené za brownfielddy kraj dále prezentuje nejen na českých, ale také zahraničních veletrzích a byly vydány publikace: Leták „Brownfields“ a Informační materiál „Brownfields v Olomouckém kraji“. Tyto publikační materiály vznikly na základě finanční podpory z Regionálního operačního programu Střední Morava v rámci projektu Podpora rozvoje Olomouckého kraje 2010 – 2012. (Olomoucký kraj: Problematika brownfields, 2014).

Kraj se potýká s nedostatkem rozvojových ploch, a proto zmapoval lokality označované za brownfields. V současné době se vyskytuje v kraji přibližně 750 lokalit, z nichž je evidováno v databázi 133. Přičemž nejvíce lokalit je zaznamenáno v okrese Šumperk, kde jich nalezneme 51. 32 objektů se nachází v okrese Prostějov. V okrese Přerov je 18 lokalit, v okrese Jeseník 17 a v okrese Olomouc 15. Podle grafu č. 13 kraj zaznamenává největší počet lokalit po zemědělské činnosti. Nejméně se jich naopak vyskytuje po činnosti průmyslové. To kraj odlišuje od ostatních, kde jako předchozí využití převládá zemědělství s průmyslem. Dalším specifikem Olomouckého kraje je výskyt

objektů brownfields nejčastěji v malých obcích s počtem obyvatel do 2 000. Olomoucko je možné vyzdvihnout jako území s relativně nezávadnými brownfieldy. Až 78% všech objektů je možné označit za zdravé, bez existence ekologické zátěže. 5% objektů je kontaminováno a u 17% není určeno, zda jsou postiženy kontaminací. Z hlediska vlastnictví se Olomoucký kraj nijak neodlišuje od ostatních a nejvíce lokalit, celých 65%, je v soukromém vlastnictví. Ve veřejném vlastnictví se nachází 19% lokalit a u zbylých 16% není druh vlastnictví určen. V případě provádění revitalizace je kraji doporučeno, aby lokality v budoucnu našly využití v zemědělství a průmyslu (CzechInvest: Olomoucko: na záchranu čeká až 750 zničených lokalit, 2008).

Graf 13: Předchozí využití brownfields v Olomouckém kraji

Zdroj: Vyhledávací studie lokalit brownfields v Olomouckém kraji, 2011.

V Olomouckém kraji je socioekonomická situace značně ovlivněna výskytem brownfields. Podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let) je 10,05%. Úbytek chátrajících lokalit s následnou jejich revitalizací by prospěl situaci na trhu práce. Ani přirozený přírůstek není v kraji ideálním, protože se v roce 2012 pohyboval na čísle -398. Kriminalita od roku 2010 do roku 2012 jen nepatrně vzrostla, což může být důsledkem brownfields. Na území kraji je zjištěných trestních činů 14 367. (Statistická ročenka Olomouckého kraje, 2013).

8.12 Moravskoslezský kraj

Na severovýchodě naší země najdeme Moravskoslezský kraj, který sousedí s Olomouckým a Zlínským krajem. Na území kraje je vymezeno 6 okresů, 22 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a nachází se zde 300 obcí. Na rozloze 5 427 km² žije přibližně 1 226 tisíc obyvatel. V kraji roste počet nezaměstnaných, dochází k útlumu těžkého průmyslu, naopak se rozvíjí chemický a farmaceutický průmysl. (ČSÚ: Charakteristika Moravskoslezského kraje, 2014).

Obrázek 13: Umístění Moravskoslezského kraje v ČR

Zdroj: Geografie u nás, 2007.

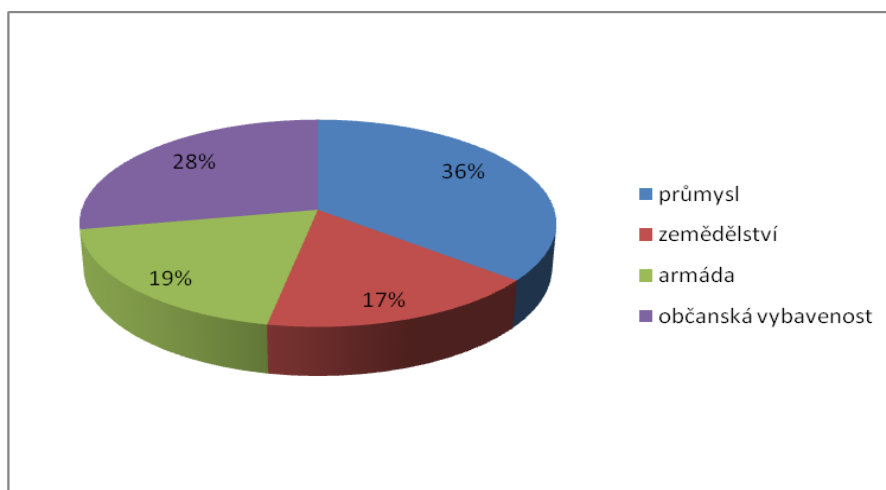
Moravskoslezský kraj ve spolupráci s Agenturou pro regeneraci brownfieldů, zpracoval Vyhledávací studii pro lokalizaci brownfields na území Moravskoslezského kraje. Studie probíhala ve čtyřech krocích a byla financována ze státního rozpočtu i ze strukturálních fondů. (Agentura pro regeneraci brownfieldů, s. r. o., 2007). Na základě studie funguje v kraji databáze lokalit, kterou sestavuje agentura. Agentura dále pořádá semináře, týkající se lokalit brownfields v kraji. Poslední seminář se konal 21. ledna tohoto roku v Ostravě. V předchozích letech byly na území kraje konané výstavy, které reprezentovaly již úspěšně revitalizované objekty brownfields. (Moravskoslezský kraj: Brownfields, 2014).

Vzhledem k významnosti a silné historii průmyslu je území Moravskoslezského kraje, nejvíce dotčeno existencí objektů brownfields. Proto na území kraje od roku 2007, tedy od doby vzniku Vyhledávací studie, bylo podpořeno z Regionálního operačního

programu Moravskoslezsko, částkou přibližně 215 milionů korun, již 25 lokalit brownfields. Od roku 2012 pomůže evropská dotace ve výši 35 milionů korun, opět z ROP Moravskoslezsko, zregenerovat další čtyři lokality brownfields na území kraje. (Dobrá rada: Dotace 35 milionů korun z EU pomůže odstranit čtyři brownfielddy v Moravskoslezském kraji, 2012). I přes tuto možnost využít dotace, bude v kraji stále velký počet lokalit, které nebude možné revitalizovat. Velký problém, který se vyskytuje při realizaci projektů revitalizace, jsou nejasné vlastnické vztahy a také nezájem vlastníků řešit problémy lokalit. (Tisková zpráva: Obce mají možnost využít dotací určených na regeneraci brownfields, 2009).

Jako předchozí využití brownfieldů v kraji převládá průmysl následovaný občanskou vybaveností. Nejméně byly lokality využívány k zemědělství. Procentní vyjádření předchozího využití jsou uvedeny v následujícím grafu č. 14. U vlastníků, kteří se chtějí zapojit do řešení lokalit, převládá záměr využít v budoucnu lokality k občanské vybavenosti. Občanskou vybavenost konkretizovali na výstavbu domovů pro seniory a pro bydlení. Většinu lokalit v kraji vlastní obce nebo investoři, proto zde převládá vlastnictví ve veřejném sektoru. Vlastnictví soukromé nebo více vlastníků se vyskytuje zřídka. (Studie lokalit brownfields podpořených Moravskoslezským krajem v letech 2005 – 2012, 2013).

Graf 14: Předchozí využití brownfields v Moravskoslezském kraji

Zdroj: Studie lokalit brownfields podpořených Moravskoslezským krajem v letech 2005 – 2012, 2013.

Moravskoslezský kraj se svou socioekonomickou situací není příliš spokojen. Nezaměstnanost by měla být snížena, a k tomu by přispěla i revitalizace některých lokalit brownfields. Podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let) je 10,72% za 1. čtvrtletí roku 2014. Ani přirozený přírůstek není na uspokojivé výši s číslem -1 361. Kriminalita je zde poměrně vysoká a v posledních 4 letech neustále kolísá. Zjištěných trestných činů je přibližně 40 423. (Statistická ročenka Moravskoslezského kraje, 2013).

8.13 Středočeský kraj

Jak už název napovídá, Středočeský kraj se nachází ve středních Čechách. Je obklopen po všech svých stranách dalšími kraji. S počtem obyvatel přes 1 247 500 a svou rozlohou 11 015 km² je největší ze všech krajů. Administrativně je kraj členěn na 12 okresů, na jejichž území se nachází kolem 1 145 obcí. Středočeský kraj má vyspělou průmyslovou i zemědělskou výrobu a nejhustší dopravní síť. (BusinessInfo: Charakteristika Středočeského kraje, 2011).

Obrázek 14: Umístění Středočeského kraje v ČR

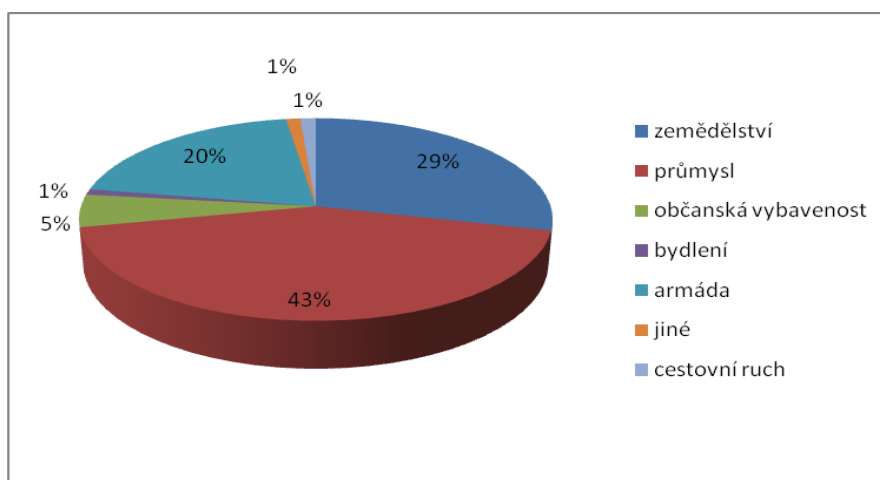
Zdroj: Geografie u nás, 2007.

Ve středočeském kraji se nachází mnoho investičních příležitostí. Nabízeny jsou jak volná území, tak území nazývaná brownfields. Aby kraj zjistil, kolik se brownfieldů nachází na jeho území, pristoupil na spolupráci s Agenturou CzechInvest, a vypracoval Vyhledávací studii pro lokalizaci brownfields na území Středočeského kraje. Další

spolupráce kraje proběhla i s MMR, při práci na projektu Revitalizace deprimujících zón pro veřejnou správu č. WB-41-04. Cílem projektu byla pomoc obcím při revitalizaci území. Výsledkem projektu je vznik databáze případových studií a vznik databáze brownfields. (Středočeský kraj: Příklady výzkumných projektů, 2008). Pro lepší orientaci potenciálních investorů vytvořil Středočeský kraj Katalog investičních příležitostí ve Středočeském kraji, ve kterém jsou zajímavé lokality brownfields detailně popsány. Dále kraj vydal brožuru Brownfieldy ve Středočeském kraji, ve které jsou uvedeny jednotlivé kroky Vyhledávací studie a příklad úspěšné revitalizace. (Středočeský kraj: Investiční příležitosti ve Středočeském kraji, 2008).

Odhad Agentury CzechInvest hovoří o výskytu až 1500 brownfieldů na území Středočeského kraje. Nejvíce jich má minulost v zemědělství a průmyslu. Jejich podíl dokonce převyšuje o několik procent republikový průměr. Nejméně lokalit pak bylo využíváno k bydlení. Procentní podíly zmíněných i dalších typů předchozího využívání jsou zobrazeny v následujícím grafu č. 15. Pozitivem pro kraj je vysoký podíl (84%) nevyužívaných objektů bez ekologické zátěže. Následně pak u 13% lokalit lze předpokládat výskyt kontaminace a u 3% již byla kontaminace zjištěna. Ve Středočeském kraji je také nejvíce objektů ve vlastnictví soukromých osob, kterému odpovídá 74%. Ve vlastnictví veřejných institucí je 23% objektů a 3% lokalit zůstávají neurčena. (CzechInvest: Brownfieldy ve Středočeském kraji: nulová šance pro klasické zemědělství a průmysl, 2008).

Graf 15: Předchozí využití brownfields ve Středočeském kraji

Zdroj: Brownfieldy ve Středočeském kraji, 2008.

Při provádění revitalizace nevyužívaných objektů není doporučeno směřovat jejich využití zpět k původním účelům. Zemědělství a průmysl by měl být nahrazen např. využitím pro bydlení a službami ve městech. (CzechInvest: Brownfieldy ve Středočeském kraji: nulová šance pro klasické zemědělství a průmysl, 2008).

Ve Středočeském kraji je socioekonomická situace i vzhledem k počtu brownfields akceptovatelná. Podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let) je 7,07% za 1. čtvrtletí roku 2014. Přírozený přírůstek je veliký, pro rok 2012 byl 1 676. Kriminalita brownfieldy není výrazně ovlivněna. V letech 2009 – 2012 byla dokonce snižována. (Statistická ročenka Středočeského kraje, 2013).

8.14 Hlavní město Praha

Statutární město Praha se nachází ve středních Čechách. Je hlavním městem České republiky a je obklopeno Středočeským krajem. Vnitřně je město členěno na 22 správních obvodů. Se svou rozlohou 496 km² je největším městem republiky a na jeho území ke dni 31. 12. 2009 žilo 1 249 026. (BusinessInfo: Charakteristika Hlavního města Prahy, 2011).

Obrázek 15: Umístění Prahy v ČR

Zdroj: Geografie u nás, 2007.

Vyhledávací studie pro lokalizaci brownfields byla určena pro kraje ČR, hlavního města Prahy se netýkala. Přesto Praha spolupracovala s Agenturou CzechInvest a se souhlasu vlastníků brownfieldů, byly zmapované lokality na území města zařazeny do Národní

databáze brownfields. V rámci aktivit týkajících se problematiky brownfields byla vytvořena brožura Brownfields v centru Prahy: kritéria udržitelného rozvoje. Studie zkoumala možnosti udržitelného rozvoje brownfields v Praze. Zkoumanými lokalitami bylo Masarykovo nádraží, Smíchovské nádraží, nádraží Žižkov, oblast Karlín. Tyto pozemky se nacházejí na místech, kde by v budoucnu měli vyrůst nové městské čtvrti. Proto je nutné v územním plánu stanovit kritéria využívání těchto ploch. Dále město Praha vytvořila dokument Analýza brownfields v Praze, ve kterém se zabývá touto problematikou na svém území. (Brownfields v centru Prahy: kritéria udržitelného rozvoje, 2009). Na území hlavního města Prahy se také nachází velké množství brownfieldů.

Na obnovu chátrajících objektů přispěl i Magistrát hlavního města Prahy, který připravuje spuštění nového finančního nástroje nesoucí jméno Jessica. Tento nástroj bude zaměřen především na podporu regenerace brownfieldů a je pro něj vyčleněno přes 300 milionů korun. (Himlová, E., Pražský patriot: Pražské brownfielddy se pomalu proměňují, 2013).

Nové využití se hledá např. pro nádraží Žižkov, nádraží Bubny – Zátory, původní závod ČKD – Slévárny a další. (Brownfields v centru Prahy: kritéria udržitelného rozvoje, 2009).

9 VYHODNOCENÍ

Nyní následuje v tabulce č. 3 a grafu č. 16 závěrečné shrnutí předchozího využití lokalit označovaných za brownfields.

Tabulka 4: Porovnání předchozího využití BF jednotlivých krajů s průměrem ČR

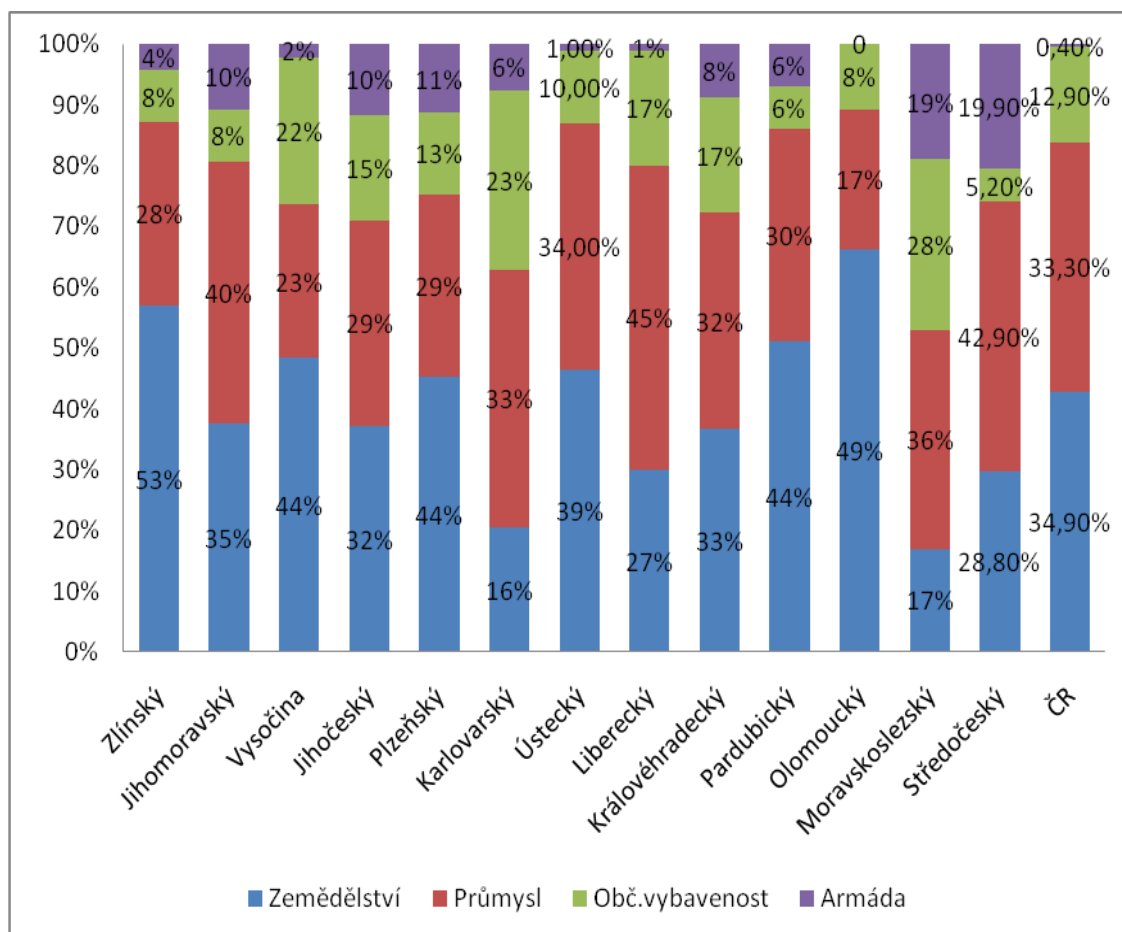
Kraj	Zemědělství	Průmysl	Obč.vybavenost	Armáda
Zlínský	53%	28%	8%	4%
Jihomoravský	35%	40%	8%	10%
Vysočina	44%	23%	22%	2%
Jihočeský	32%	29%	15%	10%
Plzeňský	44%	29%	13%	11%
Karlovarský	16%	33%	23%	6%
Ústecký	38,9	33,9%	9,7%	1,5%
Liberecký	27%	45%	17%	1%
Královéhradecký	33%	32%	17%	8%
Pardubický	44%	30%	6%	6%
Olomoucký	49%	17%	8%	-
Moravskoslezský	17%	36%	28%	19%
Středočeský	28,8%	42,9%	5,2%	19,9%
ČR	34,9%	33,3%	12,9%	0,4%

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tabulka č. 3 porovnává předchozí využití brownfieldů v jednotlivých krajích ČR s celorepublikovým průměrem. Je patrné, že jen Liberecký kraj a Vysočina jsou nejbližší celostátnímu průměru výskytu armádních brownfields. Ostatní kraje vykazují zvýšený počet armádních lokalit BF, nejvíce však Středočeský a Moravskoslezský kraj. Co do počtu BF s dřívějším využitím pro občanskou vybavenost má takových lokalit nejvíce Moravskoslezský a Karlovarský kraj a Vysočina. Republikovému průměru je nejbližší Plzeňský kraj. Výskytem průmyslových BF se nejvíce celorepublikovému průměru blíží Královéhradecký, Karlovarský a Ústecký kraj. Nejméně oproti průměru vykazuje Olomoucký kraj a nejvíce kraj Liberecký. Výskyt zemědělských brownfields

v republice je nepatrně větší než výskyt průmyslových. Přičemž 6 krajů jejich podílem nesahá ani na republikový průměr. Pro lepší orientaci slouží následující graf č. 15, kde jsou ve svislých sloupcích uvedeny jednotlivé kraje vždy s procentním udáním podílu předchozího využití brownfieldu. Poslední sloupec patří České republice s uvedením republikového průměru pro dané předchozí využití.

Graf 16: Porovnání předchozího využití BF jednotlivých krajů s průměrem ČR

Zdroj: Vlastní zpracování.

9 ZÁVĚR

Bakalářská práce se zaměřila na problematiku brownfields především z hlediska analýzy v jednotlivých krajích ČR. Brownfields svými vlastnostmi snižují atraktivitu území, zároveň zatěžují životní prostředí ČR z hlediska ekologie a v důsledku jejich existenci narůstá i kriminalita. Bohužel není v silách nikoho, aby lokality brownfields byly odstraněny hned a všechny. Jejich odstraňování vyžaduje mnoho času od samotné přípravy na revitalizaci, až po její schválení a dokončení.

Pro představu, jaké typy brownfields se v krajích ČR mohou nacházet a jaká je jejich četnost, posloužila kapitola zabývající se databázemi. Avšak tvorba databází, ať už České republiky nebo jednotlivých krajů, není dostatečně podpořena. Agentura CzechInvest pomocí Vyhledávací studie a spolupráce se všemi kraji včetně Prahy, založila Národní databázi brownfields. Její snahou bylo zmapovat, zaevidovat a charakterizovat existující objekty brownfields, ale neochota některých soukromých vlastníků způsobila nemožnost vytvoření kompletní databáze. Vlastníkům těchto lokalit by proto měla být stanovena pravidla a povinnosti, aby bylo možné v budoucnu jednotnou databázi vytvořit. Databázi, která by podávala informace o skutečném počtu lokalit označených za brownfields.

Všem krajům bez výjimky ubírá na atraktivitě velký počet vzniklých brownfields. Pro jejich odstranění či alespoň pro snížení jejich počtu vyvíjí kraje několik aktivit. Aby informovali o této problematice občany a aby rozšiřovali podvědomí potenciálních investorů o možnostech revitalizace brownfields, pořádají odborné výstavy, veletrhy, konference, semináře, vydávají publikace, katalogy a další. Vyhledávací studie provedená ve všech krajích byla velkým krokem a v mnoha případech pomohla ke zřízení krajské databáze.

V každém kraji se vyskytují různé typy předchozího využití. Na základě grafů uvedených v praktické části lze říci, že nejčastějším předchozím využitím je zemědělství a průmysl. To je dáno především tím, že dříve existovalo mnoho firem a továren, se zaměřením na tyto činnosti. O připravenosti kraje na možnou regeneraci území vypovídá stanovení nejvhodnějšího budoucího využití lokalit na svém území.

Při rozhodování, pro jakou činnost by byly lokality nejvhodnější, je cílem zúžit počet nejčastějších typů brownfields a nahradit je využitím, které bude pro kraj přínosem. Přínosem např. v podobě snížení míry nezaměstnanosti, zvýšením bytových jednotek, které nalákají nové občany do měst a obcí krajů atd. V případě Středočeského a Jihočeského kraje jsou stanoveny i konkrétní činnosti, které nejsou doporučeny pro budoucí využití.

I SUMMARY

This thesis is focused on brownfields in Czech regions. Thesis is divided into theoretical and practical part and explains key terms such as brownfields, its typology, identification according to indicators, and positive and negative externality of them.

Thesis describes development of brownfields, their consequences and suggest possible solutions of the situation. In most cases, it is anticipated that brownfields localities will be disposed and revitalized. Thus there are outlined reasons of their revitalization, obstruction and benefits of regeneration. To regenerate brownfields it is demanded to gain financial support, that's why in the thesis there are highlighted options of funding from household or private resources, as well as from structural funds. Finally, the thesis includes several documents related to brownfields.

The beginning of practical part introduces national and regional databates, which provide information about number and type of brownfields and is followed by regional analysis. Each region of the Czech republic is briefly characterized with its quantity of brownfields, their previous usage and there are outlined regional activities to tackle brownfields. To affirm data given there are graphs which shows previous function of area in percentage. Thesis includes a sort of possession, the rate of environmental burden and recommendations for future utilization.

Key terms: brownfields, revitalization, databases, regional analysis

II SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. Ferber, U. & Grimski, D. (2002). *Clarinet: Brownfields and Redevelopment of Urban Areas*. Austria. Umweltbundesamt GmbH
2. Jackson, J. B., a kol. (2004). *Brownfields snadno a lehce: Příručka zejména pro pracovníky a zastupitele obcí*. IURS – Institut pro udržitelný rozvoj sídel o. s.
3. Jackson, J. B. (2004). Zelenou pro brownfields, červenou pro greenfields. *Brownfields papers seriál, 2004*, 1 – 7. IURS – Institut pro udržitelný rozvoj sídel o. s.
4. Kadeřábková, B. & Piecha, M. a kol. (2009). *Brownfields. Jak vznikají a co s nimi*. Praha: C. H. Beck

Internetové zdroje:

1. Agentura projektového a dotačního managementu Karlovarského kraje: *Strategie a koncepce*. (2014). Dostupné z <http://apdm.cz/koncepce/Greenfields-a-brownfields-v-Karlovarskem-kraji/>
2. *Agentura pro regeneraci brownfieldů, s. r. o.* (2007). Dostupné z http://www.agentura-brownfieldy.cz/reference_brownfields.html
3. *Analytická část: Strategie využití brownfields ve Zlínském kraji*. (2010). Dostupné z <http://abskap.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?docid=116073&doctype=ART&nid=9209&cpi=1>
4. *Aplikace databáze brownfields v ČR a konkrétní příklady*. (2013). Dostupné z http://rrajm.data.quonia.cz/ostatni_projekty/BF_pro_rozvoj_regionu/Akce/2013-02-28_Kulaty_stul/Barinka_Databaze_BF.pdf
5. *Brownfields v centru Prahy: kritéria udržitelného rozvoje*. (2009). Dostupné z http://arnika.org/soubory/dokumenty/mesta/wageningen/brozura_nadrazi.pdf
6. *Brownfieldy*. (2014). Dostupné z <http://www.brownfieldy-jmk.cz/uzitecne-odkazy/>
7. *Brownfieldy*. (2011). Dostupné z <http://www.brownfieldy-jmk.cz/uvodni-slovo/>
8. BusinessInfo: *Charakteristika Jihočeského kraje*. (2011). Dostupné z <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/charakteristika-jihoceskeho-kraje-1914.html>
9. BusinessInfo: *Charakteristika kraje Vysočina*. (2011). Dostupné z <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/charakteristika-kraje-vysocina-2102.html>

10. BusinessInfo: *Charakteristika Pardubického kraje*. (2011). Dostupné z <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/charakteristika-pardubickeho-kraje-7262.html>
11. BusinessInfo: *Charakteristika Plzeňského kraje*. (2011). Dostupné z <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/charakteristika-plzensky-kraj-2216.html>
12. BusinessInfo: *Charakteristika Středočeského kraje*. (2011). Dostupné z <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/charakteristika-stredoceskeho-kraje-2229.html>
13. BusinessInfo: *Charakteristika Ústeckého kraje*. (2011). Dostupné z <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/charakteristika-usteckeho-kraje-2245.html>
14. BusinessInfo: *Karlovarský kraj*. (2014). Dostupné z <http://www.businessinfo.cz/cs/podnikatelske-prostredi/regionalni-informace/karlovarsky-kraj.html>
15. *Co to jsou brownfields*. (2012). Dostupné z <http://www.brownfields.cz/o-cem-to-je/co-to-jsou-brownfields/>
16. CzechInvest: *Brownfieldy v Plzeňském kraji*. (2008). Dostupné z <http://www.czechinvest.org/brownfieldy-v-plzenskem-kraji>
17. CzechInvest: *Brownfieldy ve Středočeském kraji: nulová šance pro klasické zemědělství a průmysl*. (2008). Dostupné z <http://www.czechinvest.org/brownfieldy-ve-stredoceskem-kraji-nulova-sance-pro-klasicke-zemedelstvi-a-prumysl>
18. CzechInvest: *Jihočeský kraj nabízí investorům 750 brownfieldů*. (2008). Dostupné z <http://www.czechinvest.org/jihocesky-kraj-nabizi-investorum-750-brownfieldu>
19. CzechInvest: *Jihomoravský kraj nabízí investorům až 1300 brownfieldů*. (2008). Dostupné z <http://www.czechinvest.org/jihomoravsky-kraj-nabizi-investorum-az-1300-brownfieldu>
20. CzechInvest: *Karlovarský kraj hyzdí přes 13 km² člověkem zničené země*. (2008). Dostupné z <http://www.czechinvest.org/karlovarsky-kraj-hyzdi-pres-13-km2-clovekem-znicene-zeme>
21. CzechInvest: *Kraj Vysočina potřebuje investory pro 630 brownfieldů*. (2008). Dostupné z <http://www.czechinvest.org/kraj-vysocina-potrebuje-investory-pro-630-brownfieldu>
22. CzechInvest: *Na 750 opuštěných areálů v Královéhradeckém kraji nutně potřebuje investora*. (2008). Dostupné z <http://www.czechinvest.org/na-750-opustenych-arealu-v-kralovehradeckem-kraji-nutne-potrebuje-investora>

23. CzechInvest: *Olomoucko: na záchranu čeká až 750 zničených lokalit.* (2008). Dostupné z <http://www.czechinvest.org/olomoucko-na-zachranu-ceka-az-750-znicenych-lokalit>
24. CzechInvest: *Ústecký kraj hledá investory pro 758 brownfieldů.* (2008). Dostupné z <http://www.czechinvest.org/ustecky-kraj-hleda-investory-pro-758-brownfieldu>
25. CzechInvest: *V Libereckém kraji čeká na regeneraci 650 brownfieldů.* (2008). Dostupné z <http://www.czechinvest.org/v-libereckem-kraji-ceka-na-regeneraci-650-brownfieldu>
26. CzechInvest: *V Pardubickém kraji čeká na regeneraci 600 brownfieldů.* (2008). Dostupné z <http://www.czechinvest.org/v-pardubickem-kraji-ceka-na-regeneraci-600-brownfieldu>
27. Czech property market: *Ústecký kraj.* (2014). Dostupné z <http://www.ecpm.cz/cz/clanky/789-brownfields&from=fvii>
28. ČSÚ: *Charakteristika Jihomoravského kraje.* (2013). Dostupné z http://www.czso.cz/xb/redakce.nsf/i/charakteristika_jihomoravskeho_kraje
29. ČSÚ: *Charakteristika Moravskoslezského kraje.* (2014). Dostupné z http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/charakteristika_moravskoslezskeho_kraje
30. ČSÚ, Krajská správa ČSÚ v Hradci Králové: *Charakteristika kraje.* (2014). Dostupné z http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/strucna_charakteristika_kraje
31. ČSÚ, Krajská správa ČSÚ v Liberci: *Charakteristika kraje.* (2014). Dostupné z http://www.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje
32. ČSÚ, Krajská správa ČSÚ v Olomouci: *Charakteristika kraje.* (2014). Dostupné z http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje
33. ČSÚ, Krajská správa ČSÚ ve Zlíně: *Charakteristika kraje.* (2014). Dostupné z http://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje
34. Dobrá rada: *Dotace 35 milionů korun z EU pomůže odstranit čtyři brownfieldy v Moravskoslezském kraji.* (2012). Dostupné z <http://www.r-moravskoslezsko.cz/tiskove-centrum/dotace-35-milionu-korun-z-eu-pomuze-odstranit-ctyri>
35. Dvořáková Líšková, Z. (2010). *Správa k problematice brownfields.* Dostupné z http://ccv.ef.jcu.cz/opvkreg/prezentace/okruh7/pri7tema-09-Vnimani__problematiky_brownfields_Li.pdf
36. Ekolist.cz: *Pardubický kraj: Brownfield roku 2005 bude slavnostně otevřen.* (2007). Dostupné z http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/brownfield-roku-2005-bude-slavnostne-otevren?add_disc=1

37. Ferber, U., Nathanail, P., Jackson, J. B., Gorski, M., Kryzwon, R., Drobiec, L., ... Finka, M. (2006). *Brownfields příručka*. Dostupné z http://fast10.vsb.cz/lepob/index2/handbook_cz_screen.pdf
38. Fiala, P. & Pondělík, M.: *Revitalizace brownfieldů v montánních oblastech Ústeckého kraje*. (2014). Dostupné z http://investor.kr-ustecky.cz/reregionsmezinarodni_konference_most/C2S04TCZ.PDF
39. Gremlica, T., Štípková, R., & Novák, J. (2014). *Revitalizace „brownfields“ v ČR*. Dostupné z <http://ekopolitika.cz/cs/brownfields/revitalizace-brownfields-v-cr.html>
40. Himlová, E., Pražský patriot: *Pražské brownfieldy se pomalu proměňují*. (2013). Dostupné z <http://www.prazskypatriot.cz/prazske-brownfieldy-se-pomalu-promenuji/>
41. Jihočeský kraj: *Brownfields*. (2014). Dostupné z <http://invest.kraj-jihocesky.cz/cz/page/brownfields>
42. Kraft, J. (2005). *Brownfields – negativní externality, ztracená příležitost a pozitivní externality*. Dostupné z http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0C CwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fndz.hf.tul.cz%2Fdownload%2F2005%2FKraft.doc&ei=YjsjU-rgC-bnywOLvYCABA&usg=AFQjCNEYDuy9TO9LLPOczI0BQYjFM3PHIA&sig2=0POFevSDI1hO_TowEj8PGQ&bvm=bv.62922401,d.bGQ
43. Langer, J., Liberecko: *Putovní výstava brownfields renovovaných v Libereckém kraji začíná v Železném Brodě*. (2014). Dostupné z <http://liberecko.regiony24.cz/11-190989-putovni-vystava-brownfields-renovovanych-v-libereckem-kraji-zacina-v-zeleznem-brode>
44. Liberecký kraj: *Brownfields a greenfields*. (2014). Dostupné z <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1863/brownfields-a-greenfields>
45. Liberecký kraj: *Vyhledávací studie pro lokalizaci brownfields na území Libereckého kraje z r.2007*. (2014). Dostupné z <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page3155/Vyhledavaci-studie-pro-lokalizaci-brownfields-na-uzemi-Libereckeho-kraje-z-r-2007>
46. Metodická podpora regionálního rozvoje: *Administrativně-správní členění*. (2014). Dostupné z <http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/zakladni-charakteristika.html>
47. Ministerstvo pro místní rozvoj: *Podpora úprav bývalých vojenských areálů k obecnímu využití*. (2009). Dostupné z http://www.mmr.cz/getmedia/503f8111-dd83-48bb-8098-ffe162edf11e/091111_Zasady_VA

48. Ministerstvo pro místní rozvoj: *Politika územního rozvoje*. (2008). Dostupné z http://www.mmr.cz/getmedia/d6c409ab-d65c-414c-b2bd-3a4aed146bf3/Politika_uzemniho_rozvoje_CR_2008
49. Ministerstvo pro místní rozvoj: *Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020*. (2013). Dostupné z <http://www.mmr.cz/getmedia/08e2e8d8-4c18-4e15-a7e2-0fa481336016/SRR-2014-2020.pdf>
50. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky. (2008). *Národní strategie regenerace brownfieldů*. Dostupné z <http://www.czechinvest.org/data/files/strategie-regenerace-vlada-1079.pdf>
51. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky: *Operační program Podnikání a inovace*. (2012). Dostupné z <http://www.mpo-oppi.cz/document.file.php?idDocument=980>
52. Ministerstvo životního prostředí: *Programový dokument OPŽP pro období 2007 – 2013*. (2012). Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/d72d3a37-b57f-4883-9ab5-e2f5dbe67d5d/Programovy-dokument-OP-Zivotni-prostredi-na-programove-obdobi-2007%E2%80%932013.pdf>
53. Ministerstvo životního prostředí: *Státní politika životního prostředí České republiky 2012 – 2020*. (2012). Dostupné z [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/statni_politika_zivotniho_prostredi/\\$FILE/OEDN-statni_politika_zp-20130110.pdf.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/statni_politika_zivotniho_prostredi/$FILE/OEDN-statni_politika_zp-20130110.pdf.pdf)
54. Ministerstvo životního prostředí: *Státní politika životního prostředí ČR*. (2014). Dostupné z http://www.mzp.cz/cz/statni_politika_zivotniho_prostredi
55. Ministerstvo životního prostředí: *Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR*. (2010). Dostupné z [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/strategie_uzrizeného_rozvoje/\\$FILE/KM-SRUR_CZ-20100602.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/strategie_uzrizeného_rozvoje/$FILE/KM-SRUR_CZ-20100602.pdf)
56. Ministerstvo životního prostředí: *Strategie udržitelného rozvoje České republiky*. (2004). Dostupné z [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/strategie_uzrizeného_rozvoje/\\$FILE/KM-SUR_CR-20100114.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/strategie_uzrizeného_rozvoje/$FILE/KM-SUR_CR-20100114.pdf)
57. Moravskoslezský kraj: *Brownfields*. (2014). Dostupné z <http://podnikatel.kr-moravskoslezsky.cz/brownfields.html>
58. Mucha, P.: *Vyhledávací studie pro lokalizace brownfields na území Královéhradeckého kraje*. (2008). Dostupné z http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/Vyhled_vac__studie_BF.pdf
59. Národní databáze brownfieldů. (2014). Dostupné z <http://www.brownfieldy.cz/informace-o-projektu/>

60. *Návrhy operačních programů 2014+*. (2014). Dostupné z <http://www.jihovychod.cz/eu-2014/navrhy-operacnich-programu-2014>
61. Olomoucký kraj: *Problematika brownfields*. (2014). Dostupné z <http://www.kr-olomoucky.cz/problematika-brownfields-cl-1124.html>
62. *Operační program Životní prostředí*. (2014). Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Zivotni-prostredi>
63. *OP Podnikání a Inovace pro konkurenceschopnost*. (2014). Dostupné z <http://www.rpa.cz/Dotacni-programy/Dotace-2014-2020/Podnikani-inovace-dotace-2014.aspx>
64. *Problematika brownfields*. (2014). Dostupné z http://people.fsv.cvut.cz/~k127/K_O/UUPS/UUPS_AM_06.pdf
65. Pardubický kraj: *Brownfields v Pardubickém kraji*. (2007). Dostupné z <http://www.pardubickykraj.cz/brownfields/45137/brownfields-v-pardubickem-kraji>
66. Pardubický svět: *Seminář k problematice brownfields*. (2013). Dostupné z <http://www.pardubice.cz/zpravy/spolecnost/seminar-k-problematice-brownfields/>
67. *Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury*. (2007). Dostupné z http://dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/program-na-podporu-podnikatelskrch-nemovitosty-a-infrastruktury.pdf
68. Regionální Informační Servis. (2009). Dostupné z <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/stredocesky-kraj>
69. *Regionální operační programy*. (2010). Dostupné z http://www.mzcr.cz/Unie/obsah/regionalni-operacni-programy_1143_8.html
70. Regionální rozvojová agentura Jižní Moravy: *Brownfields*. (2010). Dostupné z <http://rrajm.cz/brownfields>
71. *Revitalizace „brownfields“ v obcích ČR. Metodika monitorování a nové využívání ploch a objektů*. (2013). Dostupné z http://ekopolitika.cz/images/stories/brownfields/metodika_brownfields.pdf
72. Rozvojové plochy: *Brownfieldy v Královéhradeckém kraji*. (2014). Dostupné z [http://mapy.kr-kralovehradecky.cz/prumzony/isapi.dll?GEN=LST&MAP=plochy_cz&QY={2}O\[R-692004%2C-1062421%2C-589950%2C-981871&CF_SXX=2](http://mapy.kr-kralovehradecky.cz/prumzony/isapi.dll?GEN=LST&MAP=plochy_cz&QY={2}O[R-692004%2C-1062421%2C-589950%2C-981871&CF_SXX=2)
73. RRA Vysočina: *Brownfields kraje Vysočina*. (2014). Dostupné z <http://www.rda-vysocina.cz/investori/brownfields.html>

74. Sixta, J.: *Brownfields v Ústeckém kraji*. (2007). Dostupné z http://www.kr-ustecky.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1643518
75. Skála, J., Vácha, R., Čechmánková, J., & Horvátová, V. (2012). *Zemědělské brownfieldy v České republice. Urbanismus a územní rozvoj*, 9 (6), 1 – 7. Dostupné z http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2012/2012-06/03_zemedelske.pdf
76. *Statistická ročenka Jihočeského kraje*. (2013). Dostupné z http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajkapitola/311011-13-r_2013-04
77. *Statistická ročenka Jihomoravského kraje*. (2013). Dostupné z http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajkapitola/641011-13-r_2013-04
78. *Statistická ročenka Karlovarského kraje*. (2013). Dostupné z http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-13-r_2013-04
79. *Statistická ročenka Královéhradeckého kraje*. (2013). Dostupné z <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajp/521011-13-xh>
80. *Statistická ročenka Libereckého Jihočeského kraje*. (2013). Dostupné z http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajpubl/511011-13-r_2013-xl
81. *Statistická ročenka Moravskoslezského kraje*. (2013). Dostupné z http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajkapitola/801011-13-r_2013-04
82. *Statistická ročenka Olomouckého kraje*. (2013). Dostupné z http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajkapitola/711011-13-r_2013-04
83. *Statistická ročenka Pardubického kraje*. (2013). Dostupné z <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajp/531011-13-xe>
84. *Statistická ročenka Plzeňského kraje*. (2013). Dostupné z http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajkapitola/321011-13-r_2013-04
85. *Statistická ročenka Středočeského kraje*. (2013). Dostupné z http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajkapitola/201011-13-r_2013-04
86. *Statistická ročenka Ústeckého kraje*. (2013). Dostupné z http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajkapitola/421011-13-r_2013-04
87. *Statistická ročenka kraje Vysočina kraje*. (2013). Dostupné z http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajkapitola/631011-13-r_2013-04
88. *Strategie hospodářského růstu České republiky*. (2014). Dostupné z <http://www.culturenet.cz/res/data/002/000324.pdf>

89. *Studie lokalit brownfields podpořených Moravskoslezským krajem v letech 2005 – 2012.* (2013). Dostupné z http://www.rismask.cz/soubory_materialy/50_1.pdf
90. Středočeský kraj: *Investiční příležitosti ve Středočeském kraji.* (2008). Dostupné z <http://www.kr-stredocesky.cz/portal/odbory/regionalni-rozvoj/investicni-prilezitosti/>
91. Středočeský kraj: *Příklady výzkumných projektů.* (2008). Dostupné z <http://www.kr-stredocesky.cz/portal/odbory/regionalni-rozvoj/investicni-prilezitosti/regip-problematiku-deprimujicich-zon/>
92. Tisková zpráva: *Obce mají možnost využít dotací určených na regeneraci brownfields.* (2009). Dostupné z <http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0C8QFjAA&url=http%3A%2F%2Farr.cz%2Fcs%2Fke-stazeni%2Fcategory%2F25-2009%3Fdownload%3D172%253Aobce-maji-moznost-vyuzit-dotaci-urceny-na-regeneraci-brownfields-11062009&ei=3AY3U5niHKyp7Aaq1oHwBA&usg=AFQjCNHfD1o7hQovdD56KQ1fc-liDDQjDw&sig2=xGOBwMVeUd23plBNAS1KmA&bvm=bv.63808443,d.ZGU>
93. Vráblík, P. (2009). *Regenerace brownfieldů v modelové oblasti Podkrušnohoří a možnost jejich revitalizace.* Dostupné z <http://fzp.ujep.cz/projekty/wd-44-07-1/dokumenty/aktivity/A424.pdf>
94. Zlínský kraj: *Brownfields ve Zlínském kraji.* (2014). Dostupné z <http://abskap.kr-zlinsky.cz/lstDoc.aspx?nid=10098>.

III SEZNAM GRAFŮ, TABULEK A OBRÁZKŮ

Graf 1: Předchozí využití brownfields ve Zlínském kraji	31
Graf 2: Předpokládaná míra kontaminace	32
Graf 3: Předchozí využití brownfields v Jihomoravském kraji + Brno.....	34
Graf 4: Předchozí využití brownfields na Vysočině	36
Graf 5: Předchozí využití brownfields v Jihočeském kraji.....	38
Graf 6: Předchozí využití brownfields v Plzeňském kraji.....	40
Graf 7: Předchozí využití brownfields v Karlovarském kraji.....	42
Graf 8: Předchozí využití brownfields v Ústeckém kraji	44
Graf 9: Výskyt objektů brownfields na území ORP	46
Graf 10: Předchozí využití brownfields v Libereckém kraji	46
Graf 11: Předchozí využití brownfields v Královéhradeckém kraji	49
Graf 12: Předchozí využití brownfields v Pardubickém kraji	51
Graf 13: Předchozí využití brownfields v Olomouckém kraji.....	53
Graf 14: Předchozí využití brownfields v Moravskoslezském kraji	55
Graf 15: Předchozí využití brownfields ve Středočeském kraji	57
Graf 16: Porovnání předchozího využití BF jednotlivých krajů s průměrem ČR.....	61
Tabulka 1: Přehled státních zdrojů financování + vyčleněná částka	21
Tabulka 2: Počet objektů brownfields podle typu lokality.....	28
Tabulka 3: Agentury zabývající se mapováním lokalit brownfields v ČR a jejich úrovně	29
Tabulka 4: Porovnání předchozího využití BF jednotlivých krajů s průměrem ČR	60
Obrázek 1: Rozdělení finančních prostředků z fondů EU mezi jednotlivé ROP	20
Obrázek 2: Umístění Zlínského kraje v ČR	30
Obrázek 3: Umístění Jihomoravského kraje v ČR.....	33
Obrázek 4: Umístění kraje Vysočina v ČR	35

Obrázek 5: Umístění Jihočeského kraje v ČR	37
Obrázek 6: Umístění Plzeňského kraje v ČR	39
Obrázek 7: Umístění Karlovarského kraje v ČR	41
Obrázek 8: Umístění Ústeckého kraje v ČR.....	43
Obrázek 9: Umístění Libereckého kraje v ČR.....	45
Obrázek 10: Umístění Královéhradeckého kraje v ČR	47
Obrázek 11: Umístění Pardubického kraje v ČR.....	50
Obrázek 12: Umístění Olomouckého kraje v ČR	52
Obrázek 13: Umístění Moravskoslezského kraje v ČR.....	54
Obrázek 14: Umístění Středočeského kraje v ČR.....	56
Obrázek 15: Umístění Prahy v ČR.....	58